

GAZDASÁGI LAPOK

49. szám.

Megjelenik minden vasárnap

1909. Deczember 5.

Őszi trágyázáshoz a

Thomassalakliszt

csillag

védjeggyel

helyesen alkalmazva, min-
legelősből foszforsavas mű-
munkákkal és árajánlat-

den növénynek legjobb és
trágyája. — Kivánatra szak-
tal készségesen szolgál

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Andrásy-ut 49. sz.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi vezérképviselője.

Óvakodjunk a hamisításoktól Minden zsák ólomzárral és
és figyeljünk a védjegyre! tartalomjelzéssel van ellátva!

HIRDETÉSEK

a Karácsonyi nagy
mutatványszámra,

mely 20.000 példányban
fog megjelenni, már most
felvételnek a „Gazdasági
Lapok” kiadóhivatalában,
Budapest, Múzeum-körut 7.

Hirdetési árak:
Égész oldal . . . 80 korona
Fél oldal . . . 45 „
Negyed oldal . 30 „
Nyolczad oldal 15 „

CLIMAX MOTOROK

nyersolaj

Olcsó üzem! ■■■■■ Egyszerű szerkezet!

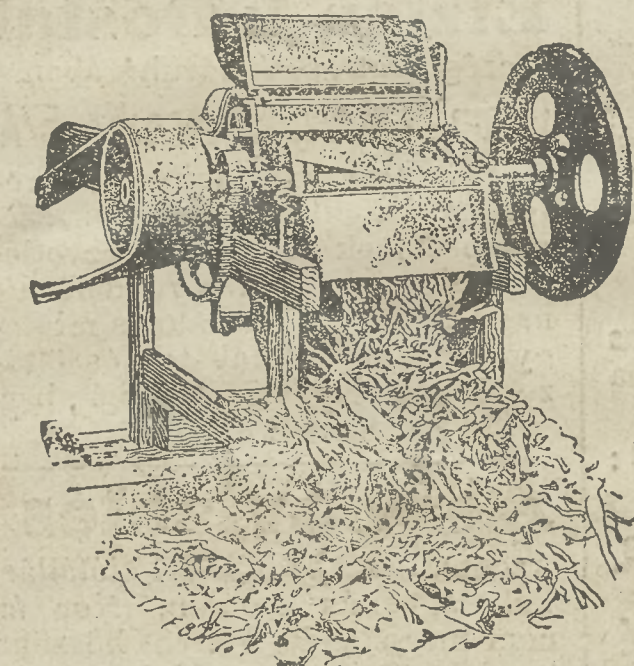
Gazdaságokban nélkülözhetetlen! ■■ Kérjen ajánlatot!

BACHRICH és TÁRSA

Budapest, V., Szabadság-tér 17. sz. Tőzsdepalota.

■ ■ Gyártelep: Bécs, XIX., Heiligenstädterstr. 83. ■ ■

AZ ŐSZI IDÉNYRE

ajánlom legkitünőbb takarmány-
előkészítő-gépeimet, u. m.:

Kézi, járgány- és gőzhajtásra
alkalmas szecs kavagó gépek,
eredeti amerikai „OHIO” tengeri-
szártépő gépek, melyek szecska-
vágásra is jól használhatók, csö-
ves tengeri darálásához is jól
alkalmas daráló gépek, külön-
böző nagyságu répvágó gépek,
„REFORM” burgonyagőzőlők,
és golyós és hengeres csap-
ágyakkal bíró fedett biztonsági
járgányok.

Raktáron tartatnak a Rudolf Sack gyár elismert leg-
kitünőbb ekéi, vetőgépei és talajmivelő eszközei, valamint
a Deering-féle tárcsásboronák, önműködő metszőkészülék-
kel bíró szalmakötél-fonógépek és legnagyobb munka-
képességű burgonyaosztályozó gépek.

Árjegyzékkel kívánatra készségesen szolgál:

PROPPER SAMU mezőgazdasági gépüzlete
Bpest, V., Váci-körut 52.

Dió- és kőrísfa

10—100 darabszámra, de nagy mennyiségekben is
vételre kerestetik. Utbaigazítással szolgál a „Gazda-
sági Lapok” kiadóhivatala 925. szám alatt.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

Budapest, Váci-körut 68,

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-
resták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők,
boronák,

szorvetőgépek, Planét Jr. kapálók,
szecs kavagók, répvágók, kukoricsa-mörzsolók, darálók,
brómalmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu
ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

MEGJELENT

KODOLÁNYI-féle 1910. évi GAZDASÁGI ZSEBNAPTÁR

a szokott csinos kiállításban, de az eddiginél
sokkal bővebb és változatosabb tartalommal.

50-ik ÉVFOLYAM.

Ára helyben 2 korona 80 fillér. Ajánlott postai szét-
küldéssel 3 kor. 25 fill. Utánvétellel küldve 3 kor. 45 fill.

Megrendelhető a GAZDASÁGI LAPOK kiadóhivatalá-
ban, Budapest, IV. kerület, Múzeum-körut 7. szám.

Pályázatokhoz csak bizonyítványmásolatok csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéséért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

KIS HIRDETŐ

Kis hirdetések ára: minden egyes szó 4 fillér, csak oly levelek továbbíthatnak, melyek a szükséges postabélyeggel ellátva küldetnek be.

Alkalmazást keresők.

Uradalmi

pénztárnoki vagy számvevői állásra ajánlkozik egy arra minden tekintetben képzett egyén. Tudakozódások „J. J. 1089” jegy alatt a kiadóhivatalban.

Állást keres

földmivesiskolát végzett 23 éves egyén, ki egy nagyobb gazdaságban felmondatlan állásban alkalmazásban van. — Czim a kiadóhivatalban 1112. szám alatt.

Intézői állást

keres a gazdaság minden ágát alaposan értő, szorgalmas, erélyes, 17 évi gyakorlattal s erről jó bizonyítványokkal rendelkező gazdatiszt, ki jelenleg is egy 100 kat. holdas gazdaságban tan alkalmazva mint gazd. intéző. Szíves megkereséseket a kiadóhivatal továbbít 1133. szám alatt.

Gépész

bármely ipartelepre állást keres január elsejére. Czim: Király Sándor, Devecser, műmalom.

Gazdasági tanintézetet

végzett, hat évi gyakorlattal és jó bizonyítványokkal rendelkező keresztny, nőtlen gazdatiszt új-évi, esetleg későbbi belépésre képzettségének megfelelő állást keres. Czim a kiadóhivatalban 1166. szám alatt.

Intézői állást

keres birtokadást folytán, kilencz évi gyakorlattal, jeles bizonyítványokkal bíró, akadémiát végzett gazdatiszt, aki jelenleg is nagyobb belterjes gazdaságnak önálló vezetője. Czim a kiadóhivatalban 1164. szám alatt.

Gazdatiszti állást

keres bármikori belépésre 34 éves, református, földmivesiskolát végzett és gyakorlati vizsgát tett, 14 évi gyakorlattal és jó bizonyítványokkal rendelkező gazdatiszt. Járta a gazdaság minden ágában. Beszél magyarul és tótul. Czim: Sándor, Alsópél poste restante (Bars megye).

Földmivesiskolát

jelesen végzett, gazdaságban felnőtt, katonai kötelezettségének eleget tett, 24 éves, nőtlen, magyar, tót nyelvet tökéletesen, németet törve, jó irással bíró, szerény igényű egyén kulcsári, botospáni, vagy más megfelelő állást keres január 1-re. Megkeresések Hontbesenyődi uradalom, u. p. Bát, kéretnek.

35 éves

ref. vallású, földműves iskolát teljes sikerrel végzett ember vagyok. Kevés gyakorlatom is van. Allatgondozást, takarmány-készítést, gazdálkodást gyakorlatiasan értem. Előbb saját kis birtokom gazdálkodtam. Ajánlkozok képzettségemnek megfelelő alkalmazásba. Czim: Somogyi Lajos, Szentes, Csongrád megye, Vásárhelyi-utca 27.

Ispáni vagy irtónoki állást

keres gazdaságban nevelkedett, földmivesiskolát végzett, 3 1/2 évi gyakorlattal, 27 éves, ref. vallású, nőtlen, erélyes, megbízható egyén, szorgalmát, megbízhatóságát, a gazdálkodás gyakorlatában birtokos szakértelmét elsőrendű bizonyítványai igazolja. Czim a kiadóhivatalban 1178. szám alatt.

Betöltendő állások.

Gazdasági állások.

Valamennyi betöltendő állás teljes címekkel olvasható a 10-ik évfolyamban álló Országos Pályázati Közlönyben. Ingyen mutatványszám. Budapest, József körút 38. szám.

Ujévre

kerestetik: intéző, több gazdatiszt, segédtsztek, magtárosok, kulcsárok, irtónokok, gazdák, tehénészek, gyakornokok és többféle gazdasági személyzet. Bővebb olvasható az Országos Pályázati Közlönyben. Mutatványszám ingyen. Budapest, József körút 38. szám.

Pályázat.

Báró Springer Gusztáv vágvölgyi uradalmaiban nőtlen irodatiszti állás betöltendő. Csak oly egyének pályázhatnak, kik magyar honpolgárok, magyar gazdasági tanintézetet végeztek és a német nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírják. Ajánlatok Jóságigazgatóság Bucsanyn, Nyitra megye címre küldendők.

Földmivesiskolát

végzett, szerény igényű, nőtlen fiatalembert keresek 1910. január 1-re. Jobb gazdaságokban szerzett pár évi gyakorlat okvetlen követeltetik. Ajánlatok és bizonyítványmásolatok, melyek vissza nem küldetnek, Jerfy Adolf bér-gazdasága, Fonyód, Somogy m. címre intézendők.

Gazdasági intéző

állás egy felsőmagyarországi grófi uradalomban betöltendő. Magyar honpolgárok, kik 35 éves korukat túl nem haladták, kath. hitvallásúak, a magyar és német nyelvet szóban és írásban, a tót nyelvet szóban bírják és lehetőleg egy gazdasági intézetet sikerrel végeztek, magyar és német nyelven irt ajánlatukat bizonyítványmásolatokkal ellátva a grófi uradalomhoz Poroszkán (Trencsén m.) küldjék be.

Gazdasági irtók

kerestetik azonnali belépésre, hetesi hitbizományi uradalomba. Fizetés havonként 40 kor. készpénz és teljes ellátás. Pályázatok bizonyítványmásolatokkal „Uradalmi Főtisztviselés”-hez Hétesre (Somogy m.) küldendők.

Számtartói

tevékenységre alkalmas, nőtlen segédtszti béruradalomba azonnali belépésre kerestetik. Bizonyítványmásolatok Lányi Józsefnek, Tiazadob címzendők.

Keresek

mielőbbi belépésre egy gazdatisztet, ki nagyobb bér-gazdaságokban hosszabb ideig már alkalmazva volt. Ajánlatok bizonyítványmásolatokkal, melyek vissza nem küldetnek, Buchwalder Jónás földbirtokos címére Pusztá-Hosszuvölgy, u. p. Pásztó, Heves megye küldendők.

Gazdatiszti állás,

mely készpénzben és naturaliakban, jutalékokban kb. 2600—3000 K értékű javadalmazással és 3 szobás lakással van egybekötve, 1910. áprilisra betöltendő. Elméleti és intenzív gyakorlati képzettséggel bíró, keresztny vallású pályázók küldjék pályázatukat alábbi címre. Nyelvismeret, családi állapot megjelölendő, bizonyítványmásolatok és lehetőleg fénykép csatolandók. Személyes jelentkezés csak meghívásra. Matta Árpád, Százalmi pusztá, u. p. Százhalombatta, Fehér m.

Muraközi

hidegvérű (nóri) igás

tenyészlovak, tenyészmeének

és

választott csikók

nak közvetlen a tenyésztőtől vagy vásárokon való beszerzésénél szolgálataimat a t. gazdaságközönség b. figyelmébe ajánlom. A vásárok jegyzékét kívánatra szívesen megküldöm. Leglelkismeretesebb kiszolgálás.

Ia referenciák!

Fischl Jakob Ligetvár

posta Murakirály (Muraköz).

Sürgönczim:

Xp. Fischl Murakirály.

Küldöncz Ligetvár.

Őszi borsó 28.— kor.

Jánosnap rosz 22.— „

Őszi árpa 18.— „

Gróf Zeleki Árvéd

uradalmában

Koncza.

Erdélyi Kereskedelmi Társaság

Fodor és Társai

megbízásokat elfogadnak jármos ökrök, tinók, sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan direct forrásból közvetítik. Czim: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Szentegyház-utca 2-ik szám, Telefon 311.

GAZDÁK figyelmébe!

50% olcsóbb,

M. kir. szabad. 12321-900 A. 905.

mint bármely más világító anyag a

pyroleum világítása.

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már több ezer uradalomban bevezettetett.

Számos elismerő levél nálam betekinthező. Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. Kívánatra prospectus ingyen és bérmentve

Degen Jakob BUDAPEST,

IX. ker., Közraktár-utca 28.

Tubuli Fumales

cum Cannabis indicae. Dosim. Ezen recepttel csakis orvosi rendeltetést kapunk a gyógyszerárban egy skatulyát 1.— kor-ért. Együttásthonia-szer, mely megnyugtatólag és fájdalomcsillapítólag hat a légzési szervekre.

Őszi szállításra előjegyezhető

Reitter Oszkár

főkapitány fajbaromfi-gazdaságában NAGY-BECSKEREKEN Angliából hozott teller fajtisza legelsőrendű állatok:

Óriás nagy angol emdeni liba, him 25 K, tojó 25 K.
Óriás nagy pekingsi kacsa, him 10 K, tojó 8 K. Fehér Wyandotte (amerikai kintű téli tojó).
Fehér Orpington, him 10 K, tojó 8 K.
Sárga Orpington, him 10 K, tojó 8 K.

Állami nagy aranyérem.

Külföldi és hazai legelső és legnagyobb kintűtéseket. Kintűtéseket: Arad, Budapest I., Budapest II., Belgrád, Lovrin, Lugos, Nagybecskerek, Nagyvárad, Pozsony, Pécs, Pancsova, Szófia, Szalmár, Szeged, Szabadka, Temesvár, Veszprém, Wien, Zenta.

Akác

1—2 éves példányok. Gazdasági sorfának alkalmas 3—4 éves. 3—3 1/2 méter magas: jegenye-nyár, nyír, gledicsia, juhar, sófora és egyéb ültetésre alkalmas facsemetét és könnyebb-nehezebb homoki borokat kis és nagy mennyiségben jutányos árban szállít Liptay Jenő szőlő- és faiskola-telepe Nyirpazony, u. p. Nyiregyháza, Szabolcs megye.

Tehenészet

felozlatása végett eladok tiszta simmenthali, többnyire a tél folyamán megelő hasas fajteheneket, ugyszinte igen szép 1 és 2 éves üszöket. Ugyanitt kaphatók igen szép 1 és 1 1/4 éves vészen átment mangalicza tenyészkanok és igen szép Németországból származó farkaskutyák, u. n. Wolfshunde. Bővebb felvilágosítással szolgál gróf Harnoncourt Felix écskai uradalmának központi tisztartósága.

Megvételre

sürgösen kerestetik Budapesttől 3—4 órai gyorsvonattal elérhető távolban egy 3—4 ezer holdas prima földbirtok.

Bérheadó

Zemplénben egy 9460 holdas prima talaju buza és cukorrépa termő uradalom.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

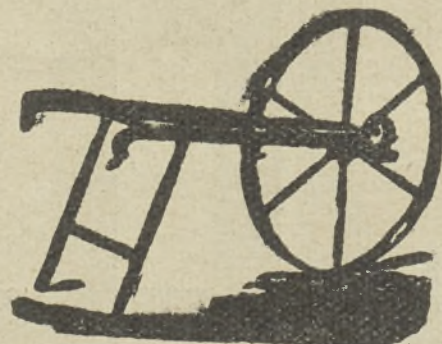
NAGY DEZSŐ, Budapest, VII., Alsóerdősor 18.

CSERNEK LAJOS kocsilámpa-készítő

Budapest, VIII., Rókk Szilárd-utca 40.

Gyors, pontos, olcsó földmérés!

Stadel-Torkos földmérő-taliga. Világhírű szabadalom 18 államban. Kapható Stadel gépgyárban, Győrött.

Pannonia Szállóda BUDAPEST,

VIII., Rákóczi-ut 7. sz.

Legjobb tejkannák

tejhűtők és tejpgazdasági eszközök

kaphatók Első magyar tejpgazdasági és eszköz-gyár FUCHS és SCHLICHTER Budapest, VI., Jász-utca 7

ARJEGYZEK INGYENES BÉRMENTVE

Most már tudom! Jó brünni posztóárut

a legolcsóbb gyári áron, férfi ruhákra, legelőnyösebben lehet rendelni az

Etzler & Dostal

cézég osztr. posztóáruházában Brünn, Schwedengasse Nr. 5/A.

A morvaországi tanítószövetkezet és az államtisztviselők szövetkezetének szállítói. Közvetlenül a gyárból való rendelésnél nagy az előny. Tartalmas mintagyűjtemény télikabátok és öltözetekre betekintés czéljából, bérmentve küldetik.

Ágybavizelés.

Azonnali szabadulásért jótállás. Felvilágosítás díjtalan. Kor és nem megadandó. Fényes köszönő levelek. Orvosilag ajánlva. „Sanitas” intézet Velburg P. 221. Bayern.

Nagyobb méhészetek

szakszerű vezetésére, átalakítására, továbbá modern jövedelmező méhészetek beállítására vállalkozik Molnár Károly vándorméhészete, Gödöllő, Árpád-utca 32. Ajánl gyógyvizet postabödőnnel nyolcz koronáért utánvétellel.

Magyaróvári

akadémiát végzett huszonhat éves, nőtlen, evangélikus, okleveles gazdasz (szakíró) nagyobb uradalmi segédtszti vagy gazdasági egyleti segédtsztkári állást keres, azonnali belépés mellett is. Ibrányi (Neumann) Lajos Budapest, VII., Thököly-ut 93

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORZIMOS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV:
Mozunk mezei gazdaságunkba
helyes arányokat.

<p>ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:</p> <p>Egész évre 16 kor. Fél évre 8 . Negyed évre 4 .</p>	<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.</p> <p>Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.</p> <p>A lap szellemi részeit illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz csatolandók.</p>	<p>HIRDETÉSEKET</p> <p>a lap kiadóhivatala veszi fel.</p> <p>Árjegyzék ingyen és bérmentve.</p> <p>Hirdetési mellékletek jutányos áron fogadtatnak el.</p>
--	--	---

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utányomási jog fentartva.

Kéziratokat a Szerkesztőség nem ad vissza.

Telefon: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. — y.	851
A földművelésügyi miniszter a biotokrendezés körében. — Deák Gyula	852
Tárca. Calandarium	852
A közbeszurt zöldtrágyázásról. — N. D.	853
Exotikus növények, melyek bennünket is érdekelnek	854
Az öröklékenység. — Dr. Rapaics Raymund	855
A szőlőtelepítésről. — Teleki Andor	856
Könyvismertetés.	857
Kérdések és feleletek	857
Kérdések: Tüdővésztes bika ivadéka. K. F. — Tépelt kukoricaszár vermének kinyitása. J. P. — Vadbüköny és lencse takarmányértéke. D. M. — A juhtrágya pénzértéke. B. M.	
Feleletek: Levonható-e a cselédbérből a cseléd pótdója. P. — Hámtörés ellen orvosság. Dr. K. C. P. — Kalászosok mivélése tárcsás-boronákkal. C. — Őszi buza és rozs legeltetése. C.	857
Hírek	857
Aprók	858

SZEMLE.

(A lágy idő bekövetkezése. — A vidéki kis malmok jelentősége emelkedése. — A magyarországi cukorgyárosok és répatermelők brünni értekezlete.)

Akik hamar megijednek, azt hitték, hogy a hidegnek már nem lesz vége márcziusig; de a kipróbált vén gazdák nem hagyták magukat konfundálni, — váltig csak azt hajtogatták, hogy menjen csak át a hold a teltségen és lesz még lágy idő. Ez csütörtökön be is következett. A vén barometerek úgy lesülyedtek, hogy földrengéssel ijesztettek, pedig hát csak a langymeleg sciocot jelezték, amely esőt hozó felhővel megjelenve egyszerre 5—6 fokra zérus fölé emelte föl a hőmérőt. Persze a fagy rögtön kiengedett és újra előkerültek a szín alul az ekék, melyeket már majdnem téli rozsdásodó procezzusuknak engedték át gazdáink. Mert hát még sok a szántani való tavasziak alá. Ismétlem és számtalanszor ismétlem, hogy ez az őszi szántási fanatizmus nagy általánosságban csak az ország nyugoti vidékén van meg. Az ország eme részén, a nyavalya törli a gazdát, ha tarlót kell hagynia télre; mert tapasztalatok egész halmaza azt tanítja nekik, hogy csak úgy lehet tavasszal szédítő gyorsasággal elvetni, ami a tavasziak sikerültének egyik fő feltétele. Érdekes, hogy az ország ama részében, ahol tenyérnyi hó borította a földeket, pompásan ment a szántás a hideg idő alatt is, — ellenben, ahol kevés volt a hó, ott a föld egy arasznyira is megfagyván, lehetetlen volt

szántani. Most már lehet és valószínűleg még pár hétig fog menni az őszi szántás, nem úgy, mint tavaly, amikor a zöme a földeknek szántatlan maradt. Voltak is tavasszal nagy kinban a gazdák a szántásukkal. Az idő ellágyulása arra is jó, hogy a fagy által akadályozott vasuti szállításokat folytatni lehet! A burgonya, gyümölcs, zöldségfélék már nem voltak szállíthatók. Most ismét lehet szállítani. A szőlőtakarást is lehet folytatni, ahol még be nem fejezheték. Szóval a félbehagyott mezei munkákat jóformán be lehet fejezni.

A mi a gabonapiacz helyzetét illeti ide be, egy kis lanyhulás állott be. Minden szem most Argentínára néz, a honnan hol jó, hol kedvezőtlen hírek jönnek a termés kilátásokról. Már mult számunkban hangsúlyoztuk, hogy július 31-ig még teljes 8 hónapunk van, addig tehát új termés nem kerülhet a malmokba. A szükséglet fedezése előttünk nem látszik könnyűnek. A malmok panaszkodnak, hogy a lisztüzlet pang. Ennek mi némi megfajtását adjuk. Soha a vidéki részről kis malmokba annyi búzát nem hoztak örölni, mint mostanság. Nemcsak hogy sokkal több az őrésre hozott buza, mint máskor, hanem nevezetesen több a rozs és különösen sok az árpa. Kerestük ennek a magyarázatát és megtaláltuk. A kissé megszorult telkes gazdák, a zsellérek, urasági cselédeknél divatba jött olcsón elpredálni kis gabnájukat és lisztet hitelre vásárolni a kisvárosi kiskereskedőnél. Ezt a cserekereskedést a kereskedők nagy rábeszélés és a hitelezés fölkinálásával nagyra növesztették. A kereskedők azt találták, hogy a kisember pénze nagyon jó. Még az a cseléd is oly pontosan fizetett, hogy perre alig került a dolog. Ez a dolog ment mindaddig a mig olcsó volt a liszt. A mint azonban a lisztárak nagyon fölemelkedtek, kezdett a kisember észre térni. Egyszerű eszével is belátta, hogy így csakhamar tönkre kell mennie, s ez az oka annak, hogy a kis telkes gazda, a zsellér, a napszámos gabonát nem ad el a saját szükségletén felül, hanem viszi a malomba, mert így biztos az élelme és jó és olcsó is az élelme. Az is érdekes, hogy a telkes gazdák és cselédek rozstot az utóbbi években már alig őröltettek. Csak búzából ettek fehér kenyeret. Most a szükség itt is tanítómester lett. A rozs olcsó, őrölteti tehát azt, és a búzát árpával keveri. A vidéki kismalmoknál a hengerszékek most már általánosak. Kevés kis malom nélkülözi a hengerszékeket; mert az őrletők az illet egyszerűen otthagyják. Hogyis ne hagynák ott. A bolti liszt eddig fehérsége és finomságával hódított, ezt most már előállítja a kis malom is. A kis malmok ezen haladása nagyon örvedetes, mert lehetetlenné teszi a nagy műmalmok kartelljét. Ma már úgy van, hogy a vidéki lisztkereskedők búzát vesznek és pénzért megöröl-

tetve a kis malmoknál, mint műalmi lisztet boltjaikban árulják. Ez még csak kezdődő üzletág, de úgy látjuk, hogy évről-évre jobban fejlődik. És mert természetes dolog, hát erőltetés nélkül magától fejlődni is fog.

A cukorrépa-főzést gyáraink befejezték. Még az elkésett törköly szállítással vesződnek vasutaink és aztán beáll egy hosszú időre ismét a csend, melyet a répa szállítás évadjának nagy zaja zavart meg. A cukorgyárosok meg lehetnek elégedve az eredménnyel. Jól polarizáló répat kaptak. A gazdák így nem dörzsölhetik a kezeiket, mert kevés cukorrépat termelő gazda dicsekedhetik bő természellel; de mibe került az előállítás? a forint és azon felül levő napszámokkal. A bogarokról ne is beszéljünk, azok csak vidéken csináltak tabula rasat a répa táblákon. Igaz, hogy az oroszországi rossz cukorrépa termés miatt a répa cukorárak hatalmasan emelkedtek. A prágai tőzsdén 28 koronán jegyzik a nyers cukor árát. Ez az ár 30%-kal nagyobb, mint a szokott 21—22 koronás ár. Azok a cukorgyárosok melyek határidőre nem predálták el a cukorkat, fényes nyereséget kapnak. Valamit kapnak ebből a termelők is, ott, a hol a répa beváltási ára a nyers cukorárak magasságától tétetett függővé. Hogy egy példát hozzak föl a 21½ korona alapárból 28-ig a cukorrépa termelők répa mázsánként 20—22 filler bonifikációban részesülnek. Ennek a mai helyzetnek a jövő évadra is úgy látszik, lesz kihatása. A morvaországi cukorgyárosok és répatermelők november 16-ikán Brünnben tanácskozársra gyűltek és ott a cukorgyárosok kilátásba helyezték, hogy a jövő évre 20 fillérrel emelhetik a répa beváltási árakat. A répatermelők a cukorrépa cukortartalma szerint kívánták a répa beváltási ár megállapítását. Abba a gyárak nem mentek bele, mert szerintük ez technikailag nem vihető keresztül. (?) Az ármegállapítást azonban összefüggésbe hozni a cukorárakkal, nem ellenzik, bár az ideai nagy áremelkedés nem jó előfeltétele a jövő évi áralakulásoknak. Arra nézve is hajlandók a cukorgyárosok hatni, hogy a visszaadott törkölynek minimaliter 8½% szárazanyag tartalma garantáltassék, a mi abból hiányzik az a törköly quota megfelelő emelésével kárpótlendő. Oroszország, a mely a gabonapiaczon, úgy mint a cukorpiaczon nyomja Európát, megtehetné azt a szivességet többször is, hogy a nagy répa rekord terméseket ne produkáljon. De persze, hogy nem fogja megtenni, miért is, czélszerűbbnek látszik előttünk a beváltási alapárak megállapításánál a morva álláspont elfogadása. A törköly minimalis száraz anyag tartalmának megállapítása is szükséges, mert a vizszállítás túlzásainak egyszer már határt kell szabni.

y.

A M A G Y A R

L E G E L Ő N Y Ő S E B B A

MEZŐGAZDÁK

GABONA

S Z Ő V E T K E Z E T E U T J Á N

É R T É K E S I T É S E.

V. KER., ALKOTMÁNY-UTCZA 31. ♦♦♦♦♦ Takarmánycikkekre megbízható legmegfelelőbb beszerzési forrás.

A földmivélésügyi miniszter a birtokrendezés körében.

Irta: Deák Gyula.

Az 1908. évi XXXIX. törvényzikknek egészen új intézkedése, hogy a földmivélésügyi miniszter a megengedhetőség kérdésében, valamint a közös legelők ügyében döntő befolyást nyert.

Tudjuk, hogy az eljárás költségei, de különösen a műszaki munkák díjai tekintet nélkül a talaj termőerejére, tehát jövedelmezőségére egyenes arányban nőnek a területtel. Mondhatnók ezt úgy is, hogy mentől nagyobb valamely terület, annál nagyobbak a rendezés költségei is, e költségeket csak részben mérséklék a nagyobb birtoktestek, mert ezekben sem lehet figyelmen kívül hagyni a mivélés változásait, a talaj különféleégeit, az utak, patakok, árkok, vízvázasztók befolyását, kezelését.

Ennek következtetése aztán, hogy gyenge minőségű határokon a birtokrendezés költségei majdnem elviselhetetlen terhek. Ezt legvilágosabban bizonyítja, hogy első minőségű határokon egy korona földadóra csak 4—5 korona birtokrendező költség esik, ezzel szemben nagy és gyenge határokon 15—20 koronára is felemelkedik. Csodálkozni sem lehet ily viszonyok közt aztán, hogy az utóbbi csoportba tartozó községek birtokosainak nagy többsége fél a tagosítástól s kisebb bajnak tartja a régi öröklött állapotban való tengődést, semhogy elszenvedje az átmenetnek egy oly korszakát, melyről előre sem tudja, hogy vajjon anyagilag elviselhető-e.

Az erdélyi részekben ismételtelen lehetett tapasztalni, hogy egyesek sokszor kicsinyes vagy önző érdekekből indították meg a tagosítást, mert biztosan remélték, hogy a zavarosban halászhatnak s felhasználva a birtokostársak tudatlanságát, vagy anyagi nyomott helyzetét, a tagosítás befejezéséhez megnövekedett birtokkal fognak eljutni.

Továbbá általános jelenség, hogy a földre éhes birtokosság minden közös területet felosztani, magánvagyonná tenni törekedett. Ebből az erdőségekből rablógazdálkodás származott, az erdőirtás nyomán az elkopárosodás, elárkosodás ijesztő mértékben terjedett. Ma már sok olyan terület van a hazában, melyet csak kevés idővel

előbb még értékes erdő borított, most pedig már csak a korhadó maradványok tanuskodnak nemzedékünk okszerűtlenségéről s a gyors fejlődésben álló árkosodás, kopárság intő ujjal mutat arra, hogy a jövő nemzedék fogja a mainak kapzsisága miatt szenvedni. A közös legelők felosztása pedig a marhatenyésztést szorította korlátok közé, minek rögtön mutakoztak a súlyos következményei. Ugyanis a gazda nemcsak a marhatenyésztésből kapott jövedelmeiből esett el, de igáserő és trágya hiányában nem sok idő múlva a rendelkezése alatt álló birtokát sem tudta kellően gondozni s ez szintén növelte a jövedelem csökkenést.

A régi rendszerben a mivélési ág megváltoztatásáról a szó való értelmében szó sem esett. Így aztán a feltétlen erdőtalaj maradt beerdősítetlenül és vagy gyenge tag ezimén kiosztás alá került, vagy közös legelőt csináltak belőle. Természetes tehát, hogy a talaj értéktelenedése, árkosodása s tehát a jövedelem csökkenése a tagosítás után még fokozottabban haladt a maga áldástalan útján. Viszont a mezőgazdasági mivélésre alkalmas területek megmaradtak a régi állapotban, mert nem volt mód arra, hogy onnan például az erdőt megfelelő helyre elköltöztetni lehetett volna.

A vízlecsapolás útján eszközölhető talajjavítás pedig — legalább az erdélyi részekben — oly mostoha gyermeke volt a régi rendszernek, hogy a számításba vehető eredmény teljes hiánya egészen természetes.

Ily viszonyok közt aztán legkevésbé se lehet azon csodálkozni, hogy az eljárás féleszközökkel dolgozván féleredményre jutott s okszerű talajjavításról a legtöbb esetben szó sem lehetett. Az elhelyezkedés alkalmával valóságos dulakodás állott elő a birtokosok között, midőn mindenki megszökné igyekezett a határ gyengébb részeitől s minden megengedhető és meg nem engedhető eszköz felhasználásával az alkalmasabb területek elfoglalására törekedtek. A szemesebbek, az anyagilag és szellemileg erősebbek, az erőszakosabbak, a tolaodóbbak aztán beültek a határ jobb részébe; a nagy többség pedig pokolba kívánta a tagosítást és teljes erejével arra törekedett, hogy rossz híret kelte ennek a nemzetgazdasági tekintetben

nélkülözhetetlen és megbecsülhetetlen berendezkedésnek.

Ezeknek a fontos kérdéseknek az eldöntését, az eljárásnak helyes mederben való megindítását bízta a törvény a földmivélésügyi miniszterre.

Azonban ki kell emelnem, hogy magának a miniszternek is csak a kérdések kisebbik részében van ellentmondást nem tűrő döntésre joga, de nagyon fontos kérdésekben csak tanácsolhat, csak támogathat, csak könnyíthet, azonban a döntés a gazdaközönség elhatározásától függ.

Igy aztán a mai állapotok közt is végtelenül fontos, hogy a birtokosság czélszerűen intézkedjék s az előkészítés munkáját úgy végezze, melyből a tagosítás után elkövetkező gazdasági helyzet jobbra fordulása legyen az eredmény.

Ezek voltak az okai a törvény amaz intézkedésének, hogy ma a tagosítás megindításánál elsősorban arról kell meggyőződnie, hogy vajjon a község birtokosságára nézve czélszerű-e, hasznos-e a tagosítás és czélszerűen végre lehet-e hajtani. Másfelől pedig a törvény nemcsak megakasztja a közös legelők felosztását, hanem gondoskodik azok kiegészítéséről, esetleg új közös legelők felállításáról.

Nem volna czélszerű, munkámat a törvény és a törvényerejű rendeletek szakaszainak idézésével terhelnem, mert első célom, hogy szives olvasóim körében a tagosításra vonatkozó gyakorlati ismereteket terjesszem. Ezt azért is helyesnek tartom, mert a rendeletekben szétszórótt intézkedéseket úgy jobban lehet csoportosítani, a rendelkezések céljára biztosabban rá lehet mutatni és végre, mert a birtokrendező gazdaközönség magatartásának következményeire akarom a figyelmet felhívni.

A tagosítások gyakorlati megfigyelése majdnem 25 év alatt engem arra tanított, hogy a gazdaközönség nagy többsége az egész, hosszú eljárás ideje alatt főképpen az új tagokról ábrándozik, de az előkészítés munkáját másokra bízta. Ennek következtetése aztán, hogy tájékozatlanságában nagyon sokszor lekésik a vonatról. Mikor aztán a nem óhajtott helyzet tudomására jut, akkor fut, fárad, költségeibe veri magát, reklamál, fellebbez, de legtöbb esetben már a legjobb akaratral se lehet rajta segíteni, mert vagy hely-

TÁRCZA.

CALENDARIUM OECONOMICUM PERPETUUM,

Az az

Majorságról írt Laistrom, mellyből minden Major-Gazda horúl-hóra egész esztendő által mit munkálodtasson a Majorság-körül, megtudhattya Töb-
beknek hasznára újonnan Ki-nyomtatott Har-
madszor.

DECEMBER, Karácson hava.

Ebben az hónapban, 31. nap vagyion.

249. Hizlalt ártányokat, utólsó fertályra meg-kell ölni, tartóssabbak.

A' Tókra vigyázni kell, és jól meg tisztítani: ha befagynak, szorgalmatossan lékeket kell raitok vágni, hogy az halak meg-ne füllyanak a' jég alatt.

Az gyümölcsnek ki szedni az rothattyát.

250. Sz. Lucza Aszszony napján, meg szü-
nek az emberben az esztendő és hoszú be-
tegségek.

Ha Karácson hóban menydörög, bőven
léznek az szelek.

Ebben az hóban fogják az Farkasokat,
rókakat, nyúlakat. Fogoly és Császár mada-
rakat, Fácánokat.

Az Ludaknak karácson előtt-való hétben,
nem felőttebb, de eleget kell-ennie adni:
karácson után pedig kevesebbet, hogy igen
meg-ne hizzanak, és így többet tojjanak.

Ebben az hónapban, Eger-fa levelet tész-
nek az jukoknak eléikben, a' kik abban nem
akarnak enni, nehezen fognak esztendőre meg-
maradni.

Ebben az hónapban Sz. János kenyerének
magvát kell el ültetni; de elsőben hat, vagy
hét nap nád-mézes, vagy mézes vízben ász-
tassák bé, az után egy lyukas fazékban jó
földben ültessék, és Martiusban mind földestül
máshová kell tenni, úgy, hogy egy újnyi mély-
sége légyen csak, hogy ki csirázhassék. Ha
jól ki csirázot, hadd nőjön egy új-nyira az
földből ki, hogy az földben meg-ne füllyon
az után minden harmad nap mézes vízzel kell
öntözni.

252. Sz. Kelemen napján kezdetik az tél-el;
üszögös Sz. Péter napján végeződik.

Télben ne restelje a' gazda meg tekénteni
az istállóban az barmot háromszor, 's négy-
szer-is napjában, hasonlóképen a' gazda-
aszszony az teheneket, hogy eledelek légyen.

Karácson előtt, vastag eledelt kell nékik
vetni: Karácson után gyengébbet. Vigyaz-
zanak reá, hogy ha az istállóba tartják az
marhát, minden líkacsákat bé-csinállyanak,
hogy az hideg-szél, és hó reájok ne-mennyen.

253. Ebben az hónapban, az tyukoknak
piritott kenyeret kell vetni, borsót, avagy
árpát, a' kít az kemenczében aszaltak; így
sokat tojnak, de igen meg-ne hizzanak.

Az méheket meg-kell óltalmazni az egerek-
tül, madaraktól. Bé-is kell az méh kasokat
tenni, mikor hó esik; mert egyébként meg-
vakulnak tőle. Küllő zöld madár, hoszú orrá-
val líkakat szokott csinálni a' méh kasokon;
azért tört kell oda vetni, és meg-fogja magát.

254. Az melly kenyeret ebben az hónapban
sütnek, éltart Pünkösdig-is.

Karácson előtt az nedvesség nem-árt az
vetésnek, hanem az után.

Télbe az gazda ember, jól reá vigyázzon
az alkalmas időre, és akkor hordgyon ganét
az szántó földekre, az után hamar el-hinse,
hogy kövérséget az hó és nedvesség által bé
vegye az föld: mert ha meg fagy, a' hideg azt
mind ki-szija és kevés haszna leszen.

Az ki piritott húst akar füstölteni, hogy
nyárban el-tarson, ebben az hóban füstöllye.
255. Karácson-túl fogva ki-keletig, mikor

RESICZAI ACZÉLEKÉK

Kitünő szerkezet

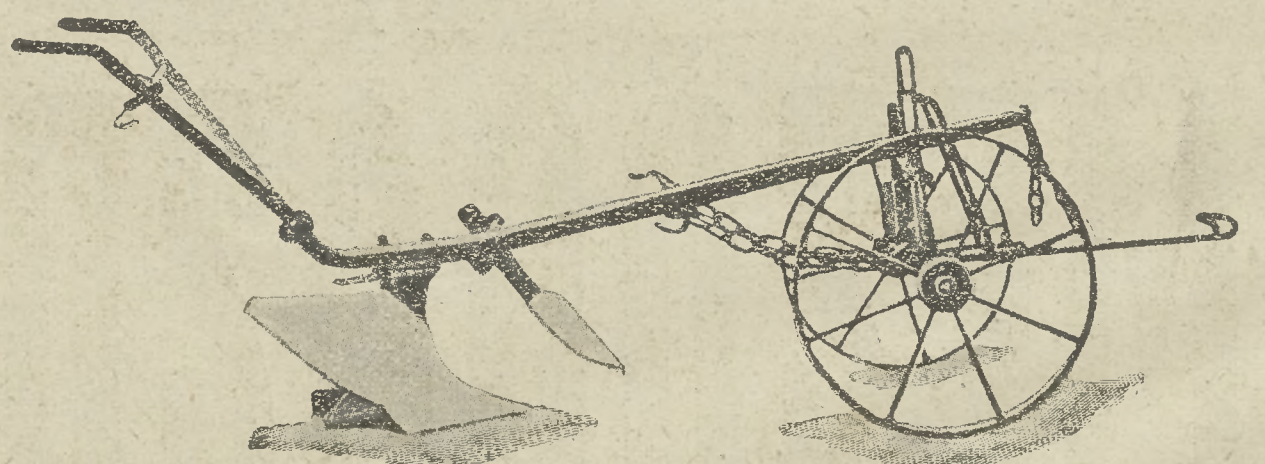
Kiváló aczélanyag

Kevés vonóerő

jellemzik a resiczai talajművelő-eszközöket.

Arjegyzékkel, legolcsóbb ár-
ajánlatokkal szivesen szolgálunk.

A M. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége
Budapest, V., Váci-körut 32. szám.

telenül intézkedett, vagy valamit megtenni a kellő időben elmulasztott.

A legelső teendő a tagosítás megindítása.

Aki tagosítani akar, annak az illetékes királyi törvényszék útján kérelmet kell benyújtani a földmivelésügyi miniszterhez. E kérelemhez melléklí egy telekjegyzőkönyvének A és B lapjait hiteles kivonatos másolatban és a község előljáróságától helyhatósági bizonyítványt arról, hogy a telekjegyzőkönyvben (betétben) foglalt birtoknak nemcsak telekkönyvi tulajdonosa, de egyúttal tényleges birtokosa is (bérlet nem számít). Végre az adóhivatalnál le kell tennie 500 koronát s az erről szóló igazolványt szintén mellékelni kell a kérvényhez.

Ezt az 500 koronát a kérvény beadója visszakapja, ha a miniszter a tagosítást hasznosnak és célszerűen végrehajthatónak mondja ki, ellenkező esetben pedig elveszti.

Éppen ezért a tagosítást kérőknek pénzügyileg is érdekük, hogy már kérelem beadása idejében ismerjék és mérlegelni tudják azokat az okokat, melyek a kérelem kedvező vagy kedvezőtlen elintézését eredményezhetik.

E tekintetben fontos dolog a tagosítandó terület megnevezése, a kérelem megokolása és az eljárás ismerete.

A kérelemben a községet hivatalos néven kell megnevezni.

A tagosítás lehet részleges vagy pedig általános.

Részleges a tagosítás, ha az a község egész határának csak egyes részeire, dűlőire, vagy fordulóra terjeszkedik ki, a többi részét pedig érintetlenül hagyja.

Az általános tagosítás fogalma azonban hazánk erdélyi és magyarországi részeiben különböző. Az erdélyi részeken a tagosítás csak akkor általános, ha az a határ egész területére kiterjed, ellenben a magyarországi részben a tagosítás általános marad akkor is, ha a belsőségek uradalmak, önálló gazdasági üzem alatt álló, vagy tagosítottak minősíthető nagyobb területek, jelentékenyebb szőlők, erdők és havasos területek (utóbbiak, ha ubéri eljárás alá nem tartoznak) kimaradnak a tagosító eljárás munkaköréből.

A kérelemben ki kell emelni, hogy általános vagy

részleges tagosítás a kérelmező célja. Utóbbi esetben a tagosítandó területet szabatosan és világosan meg kell nevezni.

A kérelem nagyon fontos alkotó része a megokolás. Erre különösen azért kell minden kérelmezőnek nagy gondot fordítani, mert ez az első vezetője, irányítója annak a bizottságnak, mely a községbe kiszáll, hogy a helyi viszonyokat megtanulva, adatokat gyűjtsön a miniszter számára és elsősorban véleményt mondjon. Ennek a megokolásnak különösen a jószágtestek eldarabolt-sága miatt mutatkozó gazdasági bajokra, a régi uthálózat használhatatlanságára, vagy hiányára, esetleg a közlegelő hiányára vagy elégtelenségére, a marhatenyésztés akadályaira kell hivatkozni. Sokszor nagyon célszerű arra is rámutatni, hogy mivvelési ág változtatással és másnemű talajjavítással a birtokosság milyen kedvezőbb helyzetbe juthatna mezőgazdasági, marhatenyésztési és erdőgazdasági tekintetben egy helyesen végrehajtott tagosítás révén.

A kérelem és mellékletei „tagosító ügyben” bélyegmentesek.

A közbeszurt zöldtrágyázásról.

Meghaladott álláspont ma már a zöldtrágyázás jóságáról és hasznáról beszélni. A talajerő fenntartásnak a zöldtrágyázás a mai időben már egy elősmert és a praxis által kiváló sikerrel próbált módja; kimerült talajok gyors karba hozására pedig ez a legbiztosabb és a legolcsóbb eljárás, amivel semmiféle más nem versenyezhet. Végtelen előnye a zöldtrágyázásnak az is, hogy általa a legbecsebb és legdrágább növényi tápanyaggal, a nitrogénnel gazdagíthatjuk a talajt, föltéve, hogy erre a célra légenygyűjtő pillangóvirágú növényt használunk; egy másik előnye pedig, ami főleg a homokon bír óriási fontossággal — az, hogy a zöldtrágyázással rengeteg humuszt visszünk a talajba, ami nemcsak a termékenységet fokozza, de egyben növeli a föld vízfölvevő, illetve víztartó képességét is.

Ezt mind tudják és elismerik ma már az összes modern gazdák, csak azt kifogásolják, hogy a zöldtrágyázás drága dolog, mert nálunk csak az ugaros zöldtrágyázás biztat sikerrel. Ha közbe-

szurtan is lehetne végezni, ám akkor nagyon jó, hálás és kifizetődő dolog lenne; de hát ami szélsőséges és megbízhatatlan klímánk, aszályos nyarunk erre nem alkalmas. Van ebben sok igazság. De nem föltétlen és absolute igazság az, hogy nálunk a közbeszurt zöldtrágyázás épenséggel nem lehetne kivihető. A dologban csak annyi a tény, hogy a nálunk szokásosan használt zöldtrágya növények, a bükköny, a borsó, a csillagfürt, serradella stb. közbeszurtan ritkán sikerülnek. Néha megjárják és elég zöldtömeeggel fizetnek; ha ellenben száraz a tavaszutó s aszályos nyár következik reá, már akkor nemcsak a fejlődés, de az elvetés és a kikelés is problematikus.

Kérdés azonban, vajon nincs-e olyan igénytelen és a mieinknél sokkal kevesebb, minimalis csapadék viszonyok közt is kellőleg tenyésző növény, amely a közbeszurt zöldtrágyázás céljaira megfelelne? Mi itt ilyen növényt — igaz — nem ösmerünk. *De van ilyen Amerikában, amelyet láttam tenyészni és hozzá nagy bujaságban* — nemcsak a jobb csapadékviszonyokkal bíró parti vidékeken, de a *forróbb régiókban és bent az Unió középállamaiban is*, és nemcsak kötött és vályog talajon, de sovány sárga és vörös földeken, *kavicsos laza talajokon, homokon, sőt igazi steril futóhomokban is.*

Ez a növény a *Cow-Pea* (magyarul: tehénborsó), ami azonban nem borsó, hanem *bab*. Hasonlatos némileg a laposmagu csillagfürtöz, de azzal csak abban egyezik, hogy légenygyűjtő növény; egyébként sokkal igénytelenebb, tenyészideje jóval rövidebb s *fejlődése és vegetációja minden talajon a képzelhető legjobb, úgy hogy még a homokon és futóhomokon is tekintélyes zöldtömeggel fizet.* A *cow pea* emellett, — a csillagfürttel ellentétben — mint pompás takarmánynövény is sokra becsültetik, amit a szarvasmarha is szívesen és jóízűen eszik és jól értékesít. Ennek a nálunk ösmeretlen, de az amerikai Egyesült-Államok sok vidékén szél-tében termelt növénynek háromféle válfaja van. És pedig a *Black-Pea*, a *Black-Eyed-Pea* és a *Whip-poorwill*. Sajátságuk azonosak, egyformán igénytelenek és bőtermők és — amint

a' Nap egyenlő az Etszakával, a' kanokat az Emékkal együtt kell hadni, és mikor valamely ezek közül meg foganszik, külön-külön rekeszteni malaczival együtt, így nyárba malaczoznak; mert télbe hamar megveszi őket az hideg. Némelyek azt tartják, hogy leg-jobb Januariusban, és Februariusban öszve bocsátani, és az után Aprilisben, vagy Májusban malaczoznak. Mert az Eme négy hónapig, vagy 18 hétig hordoz. Némelyek nem igen vigyáznak arra-is, hanem mind együtt tartják őket. Leg-jobb az malaczozt enni, mikor négy, vagy öt héti.

Télben mikor jól meg fagy, minden jó gazda bé hordgya fáját, kivel esztendő által él, és alkalmas helyre rakja, 's időben vágja.

256. Ebben az hónapban épületre való fát kell vágni, mikor az hold a' föld alatt vagy, két vagy három nappal az új hold előtt, abban nem esik az szú, hanem álhatatos leszen.

Nyárban az nyúlak nem ártnak az fának, télben sem, ha meg nem esi az hó a' földet; de mikor igen meg fagy, és épen bélepi a' hó az földet, akkor örömet meg-rágnak a fiatal fákat. Hogy azt ne cselekedgyék, pökj a' kezembe, és azzal az nyáladdal kend meg a' fiatal fát, avagy az óltott ágat, nem bantják a nyúlak; avagy mikor óltani akarsz, és el készítetted az óltani való ágocskát, vondáltal egyszer a' szádon az ágat. Avagy kend meg a' tőkét a' fának tehén

ganéjjal, kiben ökor epe, és üröm leszen öszve légyen keverve.

257. Ebben, és ez jövendő hónapban, a' fákról le szedgyék a' hernyó fészkeket.

Mikor télben igen meg fagy, és lovaknak patkójokat meg kell élesíteni, és hegyessíteni hogy a' jegen el ne csuszamodgyanak.

Az télnek rövid vagy hosszú voltát észbe veheti az ember, ha a' Fülemlé; a' kit szobában tartanak, hamar Karácson után énekelni kezd, (egy ilyen ez 1662. eszt. Jan. 8. kezdett, és azóta minden nap szépen enekelt Nagy-Szombatba) el közelget a' nyár; ha pedig későn, az nyár-is-el-késik.

258. Ha Januariusban, Februariusban, Deczemberben kevés hó, fagy, és hideg szolgál, örömet Mártiusban, és Aprilisben a' mit elmutatott, meg-téríti: mert az mint mondgyák, a' zöld és meleg karácson, örömet fejer Husvétot vonsony maga után.

Az halászok azt tartják, hogy ha a' csukának az máija elől hegyes, és hátul az epéje felé széles, nagy hideg következik.

Ha karácson étszakán az borok, a' hórdók-ból ki-folynak az oknáján, jó bor esztendő következik.

259. Ha Karácson estéin 's étszaka tiszta, és csendess idő vagy, szél és eső nélkül, reggel szépen fényeskedik az Nap; abban az esztendőben sok bor leszen.

Ha Karácson napja, hold nevedésére esik, jó esztendő leszen: és annál jobb, mentül közelebb az új holdhoz. Ha pedig hold fogy-

tára jön, kemény esztendő leszen: és mentül közelebb az végéhez, annál kegyetlenb.

Sokat tartottanak a' Régiek, Karácson előtt, vagy utánna való tizen két nap, és étszaka felől; mert egész esztendő által, nincsen álhatatlanb idő, mint ebben az 12. napban, kikerül nem mind egy itéletben vannak az Mathematicusok-is; mert némelyek Sz. Lucza Aszszony napjától fogva kezdik-el az olvasást, úgy hogy, Sz. Lucza Aszszony napja Januariusnak, avagy Bóldog Aszszony havának tulajdonittassék; azután való nap Februariusnak, avagy Bójt-elő hónap. Az harmadik Martiusnak, avagy Bójt-más hónap, és mind így rendel. Némelyek alkalmatossabbnak itélik és igazabbnak: ha azt az 12. napot, Karácson estéin kezdik-el számlálni, úgy hogy némelyek szorgalmatos vigyázások szerint, igen reá találtak, és meg-nem csalatkoztak, kihez képest ók-is az árpa vetést rendelték. Ezek pedig a' számlálást Karácson estéin kezdték-el; És valaminémű idő esett estvétől fogva, Karácson éjfélig, olyan időt jövendőlték Januariusnak első fertályán. Ejj-féltől fogva reggelig, második fertályán Januariusnak: Reggeltől fogva délig karácson napján, harmadik fertályán Januariusnak, Déltől fogva estvélig, negyedik fertályán. Hasonlóképen, estve Karácson napján éjfélig való időt, Februarius első fertályának tulajdonították; Ejj-féltől fogva reggelig, második etc. és így, bizonyosan tudta, a' ki arra vigyázott, esztendő által, minden hónap fer-

Szivattyúk és Mérlegek

Különlegességi gyár:

GARVENSWERKE

Központi igazgatás:

Bécs, II., Handelsqual No. 130.

Városi mintaraktár: Garvens W.

Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

hallám — nem lehetne az egyik válfajnak a másik rovására valami előnyt juttatni.

Vetési ideje magtermelési célra május végéig tart. Zöldtrágyázási célra azonban vetik juniustól július végeig. Láttam *Mitchelville*-ben (*Md. Prince George County*) *augustus elején eszközölt vetést is homokon* (száraz vidék és száraz talaj), amely szeptember közepéig 40—45 cmtr magasra nőtt. Ezt vetik az amerikai farmerek közbeszúrva és vele pompás eredményeket érnek el még amerikai stílusú szárazságban is, és termelik a homokon kukorica közt is olyanformán, hogy az utolsó kapálás előtt vetik el a sorok közé a földbe, ahol őszig még elegendő nagyságot ér el, úgy hogy alászántva, a rávetett rozsnak nagyon jó erőt ad és pompás vegetációt biztosít. De vetik a kötött talajokon is kukorica közé; ám itt már vagy búzát vetnek rá, vagy pedig csak tavaszt (ez esetben is jobbára búzát) következtetnek utána. Természetesen foszfortrágyázással, mert hisz az is tény, hogy a zöldtrágyázás csak így kiegészítve gyakorolja azt a szinte csodás hatást, amiről az amerikai farmerek oly dicsekedve és meggyőzően beszélnek.

Ebből az amerikai cow-pea ből zöldtrágyának és kézzel szórta vetve — egy magyar holdra körülbelül 60 klgrm vetőmag szükségeltetik. Az amerikaiak acerenként 100 font magot vetnek, — és ez bőven elég. Magtermelésre 3 lábnyi távolban sorokban vetik, a sorban 20—24 hüvelyknyi növénytávolságban, tehát fézszesen, egy-egy fézszekbe 3—4 magszemet számítva. Így vetőmag szükséglet holdanként cirka 20—25 klgrmra tehető. A magtermése Amerikában átlagosan per acre 30—40 bushel, (1 bushel = 56 font = 28 klgrm) vagyis sulyra 7.5—10 q. A holdra átszámítva, tehát 8—12 mm. lehet a magtermés.

158-ik ábra. Az *Agave Americana* a juta nyersanyaga.

A mag nem drága. Amerikában bushelenként 1 dollár 75 cent és 2 dollár 25 cent körül variál. Meggyőződésem az, hogy ez a növény, ami viszonyaink közt is fényesen beválva — és azért csak melegen tudom ajánlani a kísérletezést, a melyről eleve is tudom, hogy meglepően pompás

tályán, minémü idő fog szolgálni. Ebben pedig a' ki bizonyosabb akar lenni, próbálja meg maga.

260. Karácson estéin, napján, és következő jeles Sz. Innepekben; mikor az mindenható Istennek, az Emberi nemzetséghez való sok jótetemenyiért hálakot és illendő böcsületet kellene adnunk, kiváltképen, hogy az ő egyetlen egy fiát, emberi természetben öltöztette, és az ő megtestesülésével hasonlóná tette hozzánk, ki által minket megszabadított; akkor sok háladatlan emberek azzal a 'tisztelettel, mellyel Istenünknek kellene tulajdonitanunk; az ő sok ördögi babonázásokkal, az pokolbéli Sátánnak áldoznak, és lelkeket néki áldozzák. Es nóha ezekben az jeles napokban, sok mód-nélkül, és Isten ellen való varáslásokkal akarnak jövődőt mondani, és a' természetnek elrejtett titkait ki-nyilatkoztatni; mind azon által, az régi szorgalmatos figyelmezőkkel, ugyan jövődölhetni természet szerént-is az időnek forgásáról, nem kulomben, mint az Mathematicusok az ő

Calendariumokban, *praescindendo ab Astrologia Judiciaria*, a' ki az Anyaszent-Egyháztól tiltva vagyon.

Azért azon kívül, az mit elébb mondtunk a' 12. nap, és étszakán kívül, azt tartották az régiek.

261. I. Hogy ha valamely tyúk ebben az 12. napban tojott, azt az tojást szorgalmatosan meg-tartották, az hidegtől meg-óltalmazták, és mentül hamarabb valamely tyúk kotlott, az alá tették leg-szebb tyúkiak költék ki belőlök.

II. Az Juhászok azt itélték, hogy noha valamely alkoba Karácson napján találtott iffiú báránka, mind azon által, az Juhok alkalmatosabb, és hasznosabb állése az után három, négy, és ötödik hét mulván léssen.

III. Ha ki Karácson estéin valami magot vét, akár az hóra-is, el-nem vész.

262. IV. Karácson étszakán eszébe veheti a, gazda ember, mellyik az barom fi közzül tartani való léssen, 's mellyik nem, ha az

eredményekre vezetne s megoldaná a közbeszurt zöldtrágyázás lehetőségének vajudó és melegen óhajtott kérdését. A mag beszerzése nem lenne nehéz. Ha akad több kísérletező, ebben is és egyebekben is szívesen állnék a kísérletre vállalkozók rendelkezésére abbana tudatban, hogy ezzel a zöldtrágyázás kívánatos terjedésének és hazánk agrikulturájának tennék csak szolgálatot. N. D.

Exotikus növények, melyek bennünket is érdekelnek.

I. Az *Agave americana*.

100 esztendő aloeának is nevezik ezen Amerika forró égőve alatt honos növényt. Mexikóban rost anyagáért az Indiákon azért is termelik, hogy a vasutak mentén védő sövényt alkosson, Spanyolországban köteleket készítenek rostjából; Délamerikában több mindenfélét; de a fő, amire nézve világ jelentőséget nyert az, hogy belőle készül az a nyers anyag, melyet jutának nevezünk. E végből a két éves husos, tüskés leveleket levágják, a tüskéktől megszabadítják, aztán hosszú szeletekre szabdalják, a napon megszáritják és lugos oldatban kiáztatva kitilolják. Így jön létre a juta, amely oly nagy versenyt okoz ami kenderünknek nagy olcsósága miatt. Tudvalevőleg a kereskedelmi zsákok és ponyvák, sok butorszövet stb., mind jutából készülnek. Az agave 15—50 éves koráig nem virágzik. Ekkor egy nagy virágszárát hajt ki. Elvirágzás után az agave elhal. Európa közepén az agave kerti disznövény, melyet melegházban telettenek ki. Ezen viszonyok közt később virágzik, azért nevezik 100 éves aloeának. Képünk (666 ik ábra) egy virágzó agavet tüntet föl.

II. Az *Eucalyptus*.

Kaliforniában nagy missziót tulajdonítanak

időre vigyáz; mert ha éjfélt előtt sötét és fölyhös az idő, a' barom, a' ki Karácson előtt idején lett, nem léssen állandó és tartós. Ha pedig Karácson étszakán éjfélt után szép tiszta az ég, a' Karácson után lett barom fi tartóssabb; és viszontág, ha éjfélt előtt tiszta az idő, és éjfélt után homályos, tartóssabb amaz ennél.

Hasonlóképen az szantó vető ember eszébe, veheti, minémü gabona mag leg-jóbban foganszik meg, és teremni fog a' jövődő esztendőben, ugyan ezen Karácson étszakán forgó időről; mert ha Karácson estéje éjfélig homályos, jele, hogy az idején való vetés el-vész és nem igen terem; hanem ha abban az homályban délrül fújna az szél éjfélt előtt tiszta az idő, jele hogy az idején való vetés, jól fog szolgálni.

263. Továbbá, ha Karácson étszakán éjfélt előtt, vagy utána sötét és hamályos az idő, igen nedves, 's az gabonának ártalmas, 's magtalan esztendőt jelent: hanem ha az

Gőzekénél

egyedül a CASE garantál

tökéletes munkáért, szénfogyasztásért és teljesítményért.

Automatikus acélcseplőgépek tökéletes munkájáért is (kezeléséhez csak 6—8 munkás kell) teljes garanciát vállal a CASE vezérképviselője:

Hahn Arthur, Budapest, VIII., Üllői-ut 52/g. sz.

Tavaszi szállításra f. év november 1-je óta a következő gazdaságok rendeltek **32 lóerejű (110 tényleges lóerejű) gőzeke-készleteket:**

Prepeliczay Ödön ur Óméltósága, Szkulya, Gizellamajor, Temes megye.

Németh Kálmán ur }
Herzog Károly ur } Tótkomlós, Békés megye.
Dr. Vas Nándor ur }

Ujhelly Vilmos ur, Gádoros, Békés megye.

Wagner Testvérek urak, Zichyfalva, Torontál megye.
Majláth András ur, Szilvágy, Vas megye.

egy divatba jött fanemnek az Eucalyptusnak, a mely hivatva lesz Amerika tönkre ment erdőit pótolni. Ezt a kemény fát a californiaiak gummi fának nevezik. Hazája Ausztrália és szomszédos szigetei. Mintegy 150 fajtáját ismerik. Európába is behozták és ahol az éghajlat megengedi, nagy ültetvények készültek belőle. Ezek a földközi tenger mellékei. Most mindenfelé terjeszti az angol kormány, ázsiai és afrikai gyarmataiban. 1856-ban vitték be Californiába. Nagyban 1870-ben kezdték ültetni. Az amerikai departement of agrikulture bulletint adott ki pár év előtt. A fának bámulatos az alkalmazkodása; meredek sziklákra csak úgy tenyész, mint sikokon. *Csak a fagynak nem képes ellentállni*, ami korlátozza elterjedését. Fő jellege az Eucalyptusnak, hogy bámulatos gyorsan nő, kitünő szerszámfa és tűzifa és *semmiféle rovar, gomba vagy más élősd nem bántja*. Zárt állabokban göcsmentesen nyulik föl a magasba. Fája kitünő müfa, a víz alatt is tovább eltart, mint bármely más fa. Keménységre nézve a Hickory fával vetekedik. Növekedése bámulatos. 10 éves korban már 30 centiméter a törzs átmérete, és 28—30 méter a magassága. Zárt állabokban a növekedés még gyorsabb. Minthogy Amerikában a vasuti slipperekre, bányákra, távirda oszlopokra s egyéb műszaki czélokra szükséges fa *16 év alatt teljesen elfogy*, ennél fogva az Eucalyptus ültetése nagy állami feladatot képez. Ábránk egy 18 éves Eucalyptus fát mutat be, melynek derék magasságban 12 láb a kerülete.

Az öröklékenység.

V.

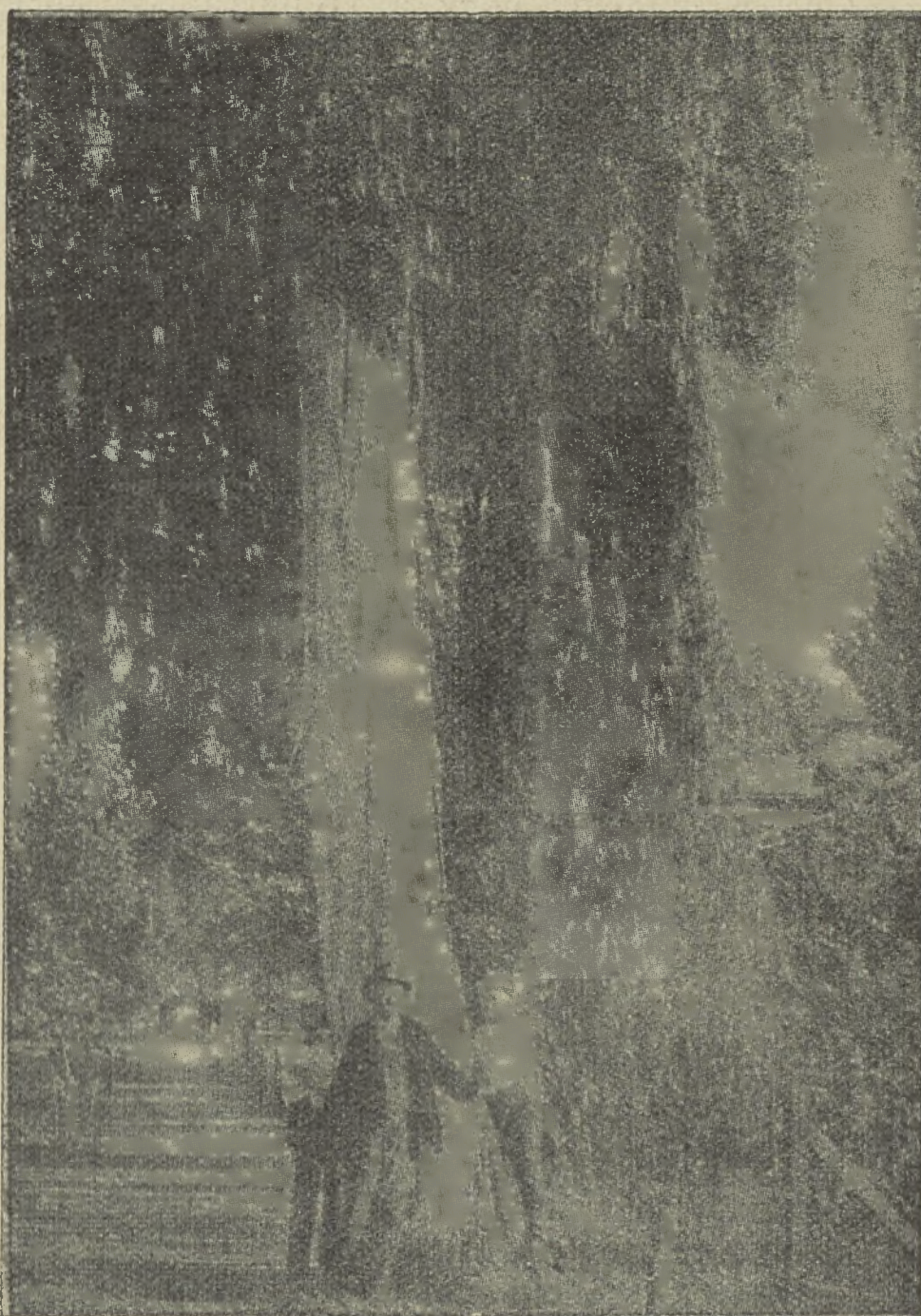
Befejező közlemény.

Hátra van most még, hogy az előbbiekből a következményeket levonjuk.

Abban az esetben, ha, a mint különben már említettem is, a keletkező új egyén örökölt magamelei nagyon közel egyenlő minőségűek és potenciájuk (mint például régi és tiszta tenyészetekben van ez így) az utódok majdnem teljes bizonyossággal hű másai szüleiknek. Ha mégis azt látjuk, hogy akadnak az utódok sorában a szülőktől eltérő tulajdonságuk is, az az öröklékenységgel versenyző s vele egyenlő erővel, de

ellentett irányban dolgozó változékonyság rovására irandó.

Ha a kromoszómák minősége nézve nagyon megegyezők, ellenben potenciájuk különböző a közvetlen utódokra nézve körülbelül ugyanazokat mondhatjuk, mint a fentebbi esetben. Ha azonban ivadékok egész sorára gondolunk, akkor itt valamit jól meg kell magunknak jegyeznünk. Mentől gyengébb valamely kromoszóma, vagyis pängén energiája, annál kevésbé fog a tőle képviselt tulajdonság az utódon érvényesülni. Ismerünk olyan szélsőséges esetet is, a mikor a magamelek energiája teljesen elveszti aktivitását s bár jelen van a sejtmagban, hatása

159-ik ábra. 18 éves Eucalyptus fa Kaliforniában.

lunk, akkor itt valamit jól meg kell magunknak jegyeznünk. Mentől gyengébb valamely kromoszóma, vagyis pängén energiája, annál kevésbé fog a tőle képviselt tulajdonság az utódon érvényesülni. Ismerünk olyan szélsőséges esetet is, a mikor a magamelek energiája teljesen elveszti aktivitását s bár jelen van a sejtmagban, hatása

még sem jelentkezik. Az ilyen magelemmel együtt járó tulajdonságot aztán alvó vagy látns tulajdonságnak nevezzük. Ezek a tulajdonságok, ha magamelek energiája újra aktiválódik, újra szerepet játszanak „felébrednek“ (visszaütés!).

Ha a magamelek potenciájukra nézve hasonlitanak nagyon egymásra, ellenben a képviselt tulajdonságok minősége fölöttébb eltér, akkor természetesen úgy az apai, mint az anyai tulajdonságok teljes mértékben megjelennek az utódon. Ebben az esetben a magamelek keveredésének többféle eredménye lehet: 1. vagy teljesen elkeverednek az apai és anyai tulajdonságok és így keletkezik egy teljesen középalak, 2. vagy nem keverednek a tulajdonságok, de szétszóródnak apró darabokra, a mint ezt különösen a mozaik-basztardok mutatják, 3. vagy pedig egymás mellett csikrosorozat alakjában jelenik meg az apai és anyai tulajdonság, a mint ezt a csikos színezetű állatok és növények példazzák. Hogy már mostan ezek közül az esetek közül melyikkel van dolgunk, az a változékonyság tárgyalásához tartozik, vagyis a fajok divergáló és haladó erejéhez.

Végül lehetséges, hogy úgy minőségre mint potenciára nézve nagyon eltérnek a magamelek. Ebben az esetben a termékenyítés után előálló első ivadék vagy ivadéksor az apai és anyai tulajdonságokat többé kevésbé keverve hordja magán, még pedig természetesen ez a keveredés mindig a doscsináló tulajdonságok javára történik. Ebben az esetben azonban a következő nemzedékeket is megfigyelve, érdekes jelenségeknek lehetünk tanúi. A következő vagyis a második generáció, ha az elsőt az ivarérettség idején idegen magelemektől megóvtuk, nem minden tagjában mutatja a magamelek keveredve, hanem lesznek olyanok is, a melyek tisztán az apai s lesznek olyanok is, a melyek tisztán az anyai tulajdonságokat mutatják.

Ha visszaemlékezünk arra a példára, a melyet már egyszer felhoztam, tudniillik a szálkátlan és a szálkás buza példájára, akkor ezen a mondottak egyszerre érthetővé lesznek. Tekintettel arra, hogy a szálkás pelyva a domináló jegy szemben a szálkátlannal, a keresztezés első ivadéka szálkás lesz, ámde csak közép nagyságú szálkával fog birni. Ha most ennek a buzának

Szél, azon étszakán délről, vagy napkeletről támadna.

Igy, ha egész étszaka, szép tiszta volna; igen bőv, és tenyesző esztendőt jelentene; kiváltképen az rosnak, ha jó széllal vetették. Azonképen az késő vetés jó lesz, ha éjfélt után tiszta idő szolgál.

Ha éjféltkor tiszta, és éjfélt előtt homályos volt, és sötét és az után-is, az az, éjfélt előtt homályos; az közép vetés leg jobb; kiváltképen, ha tíz órától fogva éjfélt előtt, egy óráig éjfélt után tiszta idő volna.

264. Azt mondgyák némelyek, hogy Karácson étszaka, az borok meg szoktak fordulni, és ki forni kezdenek az hordóból: akkor másképen nem-kell bántani, hanem egynéhány tiszta hideg kövecskét, a' ki az előtt 3. nap-tól fogva hideg vízbe hevert, belé kell hánni, és meg csillaposzik. Ha Karácson étszaka hó esik, jól fog az komló teremni. Ha Szent István napján szél vagy, kevés bort várj.

265. Sz. Sylvester étszakáján ha szél, reggel fényes nap lesz, kevés reménség az borba, és rosnak. Némelyek azt tartják, hogy ha két utolsó napján Decembernek épületre való fát vágnak, az meg-nem rothad, szú nem terem benne. Némelyek tölgy, és Eger-fát, épületre való, utolsó negyedén Septembernek-vágnak-le. Bik, és fenyő-fát, első fertályán a' hőldnak.

266. Végezetre, hogy télben se henyéllyen az gazda ember; a' miben nyárba nem foglalhattya magát az több munka miatt, azt most véghez viheti, úgy mint, karót vágjon, sindelyt csinállyon, minden féle kasokat, varsákat fonnyon, hálót kössön: vadászszon hálóval, törrel, puskával. Az jég alatt halász, etc.

Hoszú telet jelent az máknak sokasága; Ha az réczéknek mellyek a' télnek végén igen veressek, még más telet jelentenek; ha fejérek, vége felé vagy az tél, és közelget az nap fény.

267. Item, ha az földi geleszta, őszel nem fekszik mélyen az földben, meleg, és lágy telet jelent; ha pedig mélyen, erős hidegek-től, és kemény téltől kell félnünk. Ha idején le hull a' fa levél, nem hoz kegyetlen telet magával. Hoszú, és csattogó telet, száraz, és kevés, esővel bíró nyár követi.

Hogy meg ismerhessed, ha késő, vagy idején való esztendő lesz, vigyázz a' Fias tyúk Csillagára; mert ha őszel eső esik, minek előtte az Fias tyúknak Csillaga el-enyészik, úgy mint Octobernek vége felé, idején való esztendőt várhatni. Ha pedig együtt esik az eső a' Fias tyúknak el enyészésével, közép szerént való esztendőt reménlhetni. Ha pedig akkor kezd eső esni, minek utánna az Fias tyúk el-enyészett, késő esztendő lesz, vide sup. n. 233.

Hazánkban és Ausztriában mindenféle talaj- és terepviszonyok között sokszorosan kipróbált

MAGÁNJÁRÓ GŐZEKE

(Egy ölet fogó 7 vasu ekével.)

Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R.-T.
Budapest, VI., Váci-ut 19. szám.

Csekély befektetés. Olcsó üzem.

Tökéletes munka.

Referenciákkal kívánatra készséggel szolgálunk.

a szemeit elvetjük s a keletkező növényeket felneveljük míg újra szemeket teremnek s ezekből felneveljük a második ivadékot, akkor azt látjuk, hogy ezeknek 75%-a szálkás 25%-a pedig tarbuza és hogy a szálkások közül is 50% közép nagy, 25% pedig az eredeti nagyságu szálkával bir. Az apai és anyai magelem örökségnek ennél a példánál említett négyféle kombinációja alapján mindez könnyen megérthető dolog. Mert igaz ugyan, hogy az első generációban keverve vannak meg az apai és anyai magelemek, ámde a második generációban már akadnak olyanok is, a melyekben az apai magelemek újra apai magelemekkel s az anyaiak újra anyaiakkal találkoznak, ezek tehát egy kis keveredési intermezzo után újra tiszta fajokként szerepelhetnek. Az is könnyen érthető, hogy 25% apai és 25% anyai alak válik ki mindig a keresztezésből, s 50%, a melyben tudnillik az apai és anyai magelemek keverve maradnak, mint tényleges keresztezés marad meg, mert hiszen minden magelem kombináció egyenlő számban jelenik meg s így minden tiszta apai magelem kombinációra esik egy anyai tiszta magelem kombinációs alak és két keresztezett alak.

A megmaradó 50% keresztezés most újra tovább halad az ismertett módon, vagyis, hogy fele megmarad keresztezésnek, egy negyede apai, másik negyede pedig anyai tulajdonságu fájja tisztázódik.

Ezt az érdekes öröklődési törvényt Mendel-féle törvénynek, mendelizmusznak mondjuk. Sokan nem értik meg, hogy mi ez, azért a mendelizmust egyesek általános öröklési törvénynek mondják, mások pedig minden jelentőséget megtagadják tőle. Mindkét felfogás hamis. A mendelizmus, a mint a fentebbiekből könnyen megérthetjük, egy speciális, habár nagyon elterjedt eset. Mondjuk olyan, mint a trigonometriában a derékszögű háromszög. A ki a mendelizmust mindenhatónak tartja, éppen úgy téved, mint a ki más háromszöget nem akarna elismerni csak a derékszögűt, hasonlóképpen, aki a mendelizmust tagadja, olyan, mint aki a derékszögű háromszög ismeretének fontosságát tagadja.

Hogy az öröklékenység kutatóinak olyan rendkívül nehéz a dolguk s olyan gyakran lehet azt hallani, hogy mindez, a mit itt mi is megismertettünk, semmi értékkel sem bir, annak az az oka, hogy a természetben még sokkal jobban komplikálódik a dolog, mint a hogyan én itt azt előadtam. És ezt könnyű belátni. Ha a természetben volnának egyáltalában tiszta fajok, vagyis olyanok, a melyeknek ivadék sorába, ha csak rövid időre is, a legkisebb idegen magelemecske sem került volna bele, akkor azokon pompásan lehetne az ismertett jelenségeket tanulmányozni. Ámde a dolog nem így van. A mint említettem, minden termékenyítés keresztezésnek tekintendő s így század meg ezredrangú keresztezésnek tekintendő minden fajnak minden egyede.

Azonkívül a fentebbiekben állandóan egy tulajdonságról volt szó. Ha most már összetartó,

vagyis korrelatív tulajdonságok öröklődnek, s ezek száma bizonyára jóval nagyobb, mint hiszszük, akkor még tovább bonyolódik a dolog. Hát még ha az összes tulajdonságokra gondolunk, a melyek egy-egy élő lényen vannak. Például már azon esetben is, ha négy korrelatív tulajdonságpár öröklődési kombinációjáról van szó olyan feltétellel, hogy a kromoszómák különböző minőségűek és energiájuk, tehát az utódokon a mendelizmus szerint jellennek meg a tulajdonságok, 16 tiszta fajról és 81 keresztezési kombinációról lehet szó.

És végül ott van még az, hogy a magelemek változó elemek, a melyek részben a keveredés, részben külső befolyások folytán egyre változnak. Hiszen még annak a megállapítása is csak inkább helyi értékkel bir, hogy valamely tulajdonság dominál-e a vagy recesszív.

A legfőbb dolog végül, az öröklékenységgel folyton hadi lábba álló változékonyság ismerete, a mely — míg az öröklékenység, mint a víz, mindent nivellálni igyekszik, — a vulkánok módjára folyton újabb és újabb egyenetlenségeket teremt a faj életén.

Hogy tehát a fentebbiek gyakorlati vonatkozásait itt részletesebben ki nem fejthetem, annak az az oka, hogy ahhoz a változékonyság ismerete is szükséges. És ha egyszer majd leend talán hely ezeken a hasábokon erre is, akkor visszatérek majd a téma másik oldalának megvilágítására.

Am azért a fentebbi, ugynevezett elméleti eredményeket se hagyjuk figyelmen kívül. És pedig két okból se. Először is azért, mert lám a vályogvető cigány meg az építő mérnök között ugyebár szörnyen nagy a különbség! És hogy a mérnök nem vályogvető cigány, azt az elméletinek nevezett matematikának köszönheti. De meg aztán másodsor, elméleti tudomány egyáltalában nincsen. Minden tudománynak gyakorlati a célja, ha az esetleg csak közvetve is érvényesülhet.

Dr. Rapaics Raymund.

A szőlőtelepítésről.

(Folytatás.)

A három közül legnagyobb figyelmet az amerikai x amerikai hibridek érdemeinek, miután ők képezik a szőlőtelepítési probléma megoldását, amennyiben a sikerült hibridek egyesítik az eredeti fajok jó tulajdonságait anélkül, hogy hibáikkal is bírnának.

Ilyenek a Ripária x Rupestrisek, a Solonis x Ripáriák, a Solonis x Rupestris, a Ripária x Berlandierik és a Rupestris x Berlandierik.*

A Ripária x Rupestrisek közül a 101¹⁴, 3306 és 3309-s számú hibridek a legjobbak. Talajigényük nem oly nagy mint a Ripária Portálisé, egész 20% mésztartalomig diszlenek, bőtermők és elég korán érők. Száraz talajokban az első kettő, nedvesebb talajokban inkább a 3309-es ajánlható.

A Solonis x Ripáriák közül az 1615 és 1616-s van elterjedve, de az 1616-s a jobbik. A Solonis x Ripária egy kitűnő alanyvessző kevés mésztartalmu talajok részére és hivatva van arra, hogy a Ripária Portális teljesen kiszorítsa, miután bírja összes jó tulajdonságait, anélkül, hogy hátrányait is felmutatná. Ültetését az ugynevezett Ripária talajokba rendkívül ajánlom, csak eddig, sajnos még keveset lehet kapni belőle s ami rendelkezésre áll, gyorsan elkapkodják.

A Solonis x Rupestris Pécs, Magyarországon szelekcionált vessző és kiválasztása Horváth Antal ismert ampeolografusunk érdeme. Főképp olyan talajokba ültetendő, ahol a Rupestris Monticola érzi jól magát és felette ott jelentékeny előnyöket mutat fel. 35% meszet eltűr és hazánk, valamint Ausztria déli részeiben nagy kedveltségnek örvend.

* Az összes amerikai alanyvesszők és hibridek részletesen ismertette vannak A. Hartleben Wieni czég kiadásában megjelent »Die Rekonstruktion der Weingärten« (Szőlőtelepítés) című könyvében.

Az alanyvesszők királya azonban kétségtelenül a Ripária x Berlandieri, mert ezen faj egyesíti magában az összes jó tulajdonságokat és univerzális vesszőnek tekinthető, miután majdnem minden talajban diszlik. Főképp azonban meszes talajokban van a helye, tekintve, hogy 50 - 60% meszet is eltűr.

Különös módon azonban a francia származású Ripária x Berlandierik, mint 157¹¹, 34%-uk és 420-et hazánkban nem váltak be, mert lassu fejlődésű és későn érőnek bizonyultak; ellenben a lehető legszebb eredményeket érték el a Teleki Zsigmond villányi szőlőbirtokos által szelekcionált Ripária x Berlandieri fajjal, mely nemcsak hazánkban és Ausztriában van igen erősen elterjedve, hanem ismerik és becsülik már az összes bortermelő európai, sőt tengerentúli államokban is.

Amint azt egy már több mint tíz éves tapasztalat mutatja, a Ripária x Berlandieri Teleki tényleg egyesíti magában az összes jó tulajdonságokat: koránérő, bőtermő, magas mésztűrőképességű és könnyen gyökerezethető, a legjobb és legrosszabb talajban is megél és a reá ojtott nemes vessző mustja magas cukortartalmu. Szóval egy univerzális szőlővessző, amelynek még igen nagy jövője van. Ültetését nehéz talajviszonyok között mindenképpen ajánlhatom, de Ripária és Manticola talajokban is sokkal jobb az említett alanyvesszőknél.

A Rupestris x Berlandierik főképp száraz és meleg talajokba valók és a legtöbb meszet tűrik el, de már nem bírnak oly fontossággal mint a Ripária x Berlandierik.

A mondottakból kilálglik, hogy az amerikai x amerikai korszokkal kevés kivétellel, az összes talajokat fel lehet ujitani.

A franko x amerikai korszok némelyike igen jó alanyvesszőnek bizonyult, de ellentállóképességük a filloxerával szemben nem tökéletes s ezért csakis oly talajokba szabad ültetni őket, a hol a filloxera támadásai által nem szenvednek túlerősen.

Hazánkban az Aramon x Rupestris Ganzin 1. sz. és a Mourvédre x Rupestris 1202. sz. van elterjedve, de utóbbi nem igen váltotta be a hozzáfűzött nagy reményeket és csak magas mésztartalmu, nedves talajok betelepítésére van létjogosultsága.

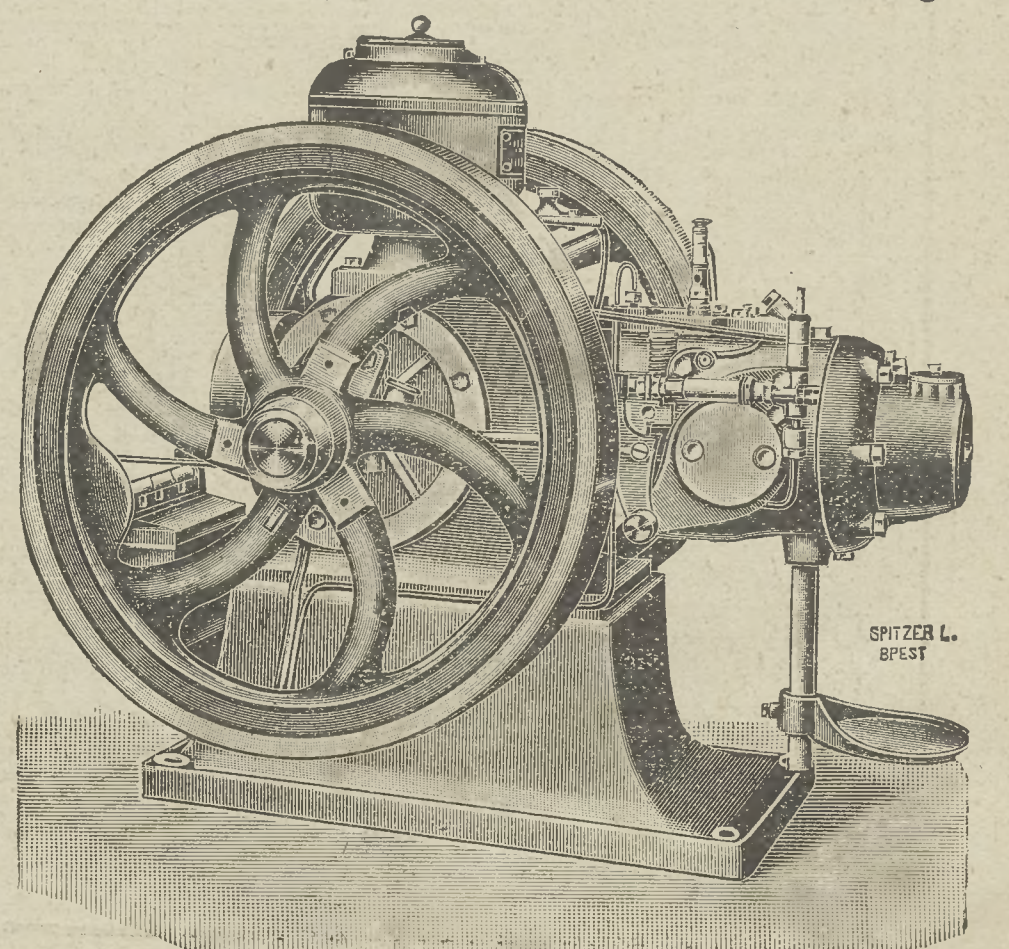
Az Aramon x Rupestris Ganzin 1. sz. már jobban bevált, sok vidéken nagyon szeretik és meszes talajok betelepítésére előnnyel alkalmazzák. Igen bőtermő és jó affinitásu, csak röviden kell metszeni, mert különben könnyen elrugja termését.

Evvél befejeztük, illetőleg felületesen átfutottuk a szóban forgó 12 alanyfaj megbeszélését és ha őket most talajok szerint akarjuk csoportosítani, úgy a szőlőtelepítés szempontjából következő táblázatot állíthatjuk fel:

Elsőrendű, kevés mésztartalmu talaj: Ripária Portális, Solonis x Ripária, Ripária x Berlandieri.

Középmínőségű, erősebb mésztartalmu talaj: Ripária x Rupestris, Ripária x Berlandieri, Aramon x Rupestris.

EREDETI SVÉD GYÁRTMÁNYU **BOLINDER NYERSOLAJMOTOROK**
ÉS NYERSOLAJLOKOMOBILOK RUNDLÖF SZABADALMA.
 Üzemük a létező legolcsóbb és legmegbízhatóbb. Szerkezetük szabatos, könnyen érthető, könnyen hozzáférhető, a por elő véde van. Kezeléséhez nem kell gépész. Megindítása után nem kell felügyelet. Pénzügyőri ellenőrzés nincsen. Bármely tűzhez és bárhol használhatók.
 Motorok 3—100 lóerőig és felj. Lokomobilok 5—20 lóerőig.

Szakszertű felvilágosítás, árjegyzék, ajánlatok és rezerencziákkal kívánatára díjmentesen szolgál: Szabó Emil és Tsa Budapest, V., Ferenc József-tér 6. Gresham-palota

Felhívjuk
 a t. cz. gazdaközönség figyelmét a
 budapesti
gyapju-aukcziókra,
 melyek a jövő év folyamán két sorozatban, nevezetesen július és október hónapokban tartatnak meg.
 Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket már most elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:
Magyar Általános Hitelbank
 Áruosztály — Gyapjuárverések
 Budapest, V., Nádor-utca 12. sz.

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás
SALVATOR
 vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.
 Természetes vasmentes savanyuvíz.
 Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Sinye-Lipőcsi Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfsplatz 8.

Száraz, köves talaj: Rupestris Monticola, Rupestris Metallica, Rupestris x Berlandieri.

Száraz, köves, meszes talaj: Rupestris x Berlandieri.

Nedves, kötött, kevés mésztartalmu talaj: Solonis x Ripária, Aramon x Rupestris.

Nedves, kötött, magas mésztartalmu talaj: Mourvédre x Rupestris 1202, Ripária x Berlandieri.

Igen magas mésztartalmu, száraz talaj: Ripária x Berlandieri.

Amint már említettem, érdeklődőknek szívesen szolgállok minden kívánt közelebbi felvilágosítással és igen örülnék, ha tisztelt gazdatársaim kérdezősködésükkel minél számosabban keresnének fel.

Teleki Andor.

KÖNYVISMERTETÉS.

A Kodolányi-féle Gazdasági Zsebnaptár 50 éves jubileuma. Ezelőtt 50 évvel indította meg Kodolányi Antal veterán gazdasági írónk, az első magyar »Gazdasági Zsebnaptárt«, 6 évvel előzve meg a bécsi Hugó Hirschmann Taschenkalenderének kiadását.

Akkor még csak a német birodalmi Mentzel és Lengerke-féle Taschenkalender létezett és így az első magyar »Gazdasági Zsebnaptár« gyorsan tünt fel a németországi első ilyen alapítás nyomában.

Irodalmi eseményszámba megy most ezen 50 éves forduló, mert a magyar gazdák ezen nélkülözhetetlen vademecuma folyton fejlesztetvén, pozícióját a magyar gazdák körében máig is megtartotta.

Ez időszert a »Gazdasági Lapok« szerkesztősége (Budapest, IV., Muzeum-körut 7.) szerkeszti a zsebnaptárt, gondoskodva arról, hogy a fejlődő igényekkel lépést tartson.

Az 1910. évre szóló 50-ik kiadás immár megjelent a könyvpiacra s ez alkalommal a Kellner-féle takarmányozási rendszert közli, mely rendszer tudvalevőleg a földgömb gazdái körében forradalomszerűleg váltotta föl a régi rendszereket.

A díszes kötésben megjelenő zsebnaptár minden hazai könyvkereskedésben kapható.

A naptár kiállítása díszesebb, mint eddig volt, ára azonban a régi: bolti ára 2 korona 80 fillér, ajánlott szétküldéssel 3 korona 25 fillér, utánvétellel küldve pedig 3 korona 45 fillér. Megrendelhető a »Gazdasági Lapok« kiadóhivatalában, Budapest, IV., Muzeum-körut 7.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. Tüdővész bika ivadéka.

Drága pénzen vettem egy szép fajbikát és ma már 1/2—1 1/2 éves korig 40 szép ivadéka van. Kisült azonban, hogy a bika tüdővész, miért is eltávolítottam a tenyésztéből. A kérdésem az:

Örökölhetik-e az ivadéka a bajt? Avagy csak hajlamot? Ma még nem látni az ivadékokon semmi jelet, a mely arra mutatna, hogy a tüdővész csirája bennük lenne. Tapasztalt tenyésztők véleményét ez uton kérem ki.

K. F.

Kérdés. Tépett kukoriczaszár vermének kinyitása.

November 3—7-ig tépettem szét kukoriczaszáraimat és répalevével rétegezve, bevermeltem. A verem 90—100 centiméteres földköpnyegget kapott és szép egyenletesen sülyedt. Most deczember elején kinyithatom-e már a vermet, mert az etetést meg szeretném kezdeni, de mivel először csinálom e dolgot, nem tudom, hogy hátrány nélkül ki lehet-e már nyitni a vermet és meg lehet-e kezdeni az etetést?

J. P.

Kérdés. Vadbüköny és lencse takarmányértéke.

Vidékemnek egyik műmalma vadbüköny és lencsekeveréket, melyben mintegy 10% konkoly van, ajánl 10 korona 40 fillérért. Ez gazdaságomban és megdarálva 11 korona 60 fillérbe kerül. Kukoriczadarával együttesen jó-e ez marhahizlálásra. És tekintve, hogy a kukoriczadara értéke 14 korona, van-e gazdasági értéke annak, ha e hulladékot megveszem és kukoriczával keverve etetem, avagy okosabb-e tisztán kukoriczadarával hizlálni?

D. M.

Kérdés. A juhtrágya pénzértéke.

Bérletet adtam át és az eladás tárgyai közé tartozott 350 szekér juhtrágya is. A szekerek súlya 4—500 kgra tehető. Mennyire becsülhető 1 mm. juhtrágya pénzértékben, kihordva a szántóföldre?

B. M.

Felelet. Levonható-e a cselédéből a cseléd pótdadója című kérdésre.

A cselédadó tudtommal el lett törölve; a neve volt I. osztályu kereseti adó. Hogy az életben is nyoma van-e már ezen törvényhozási intézkedésnek, azt csak akkor tudjuk meg, ha adókönyvünket átvizsgáljuk. Ha az I. osztályu keresetadó tétele meg van a régi magasságában, annak az a jele, hogy ez évre még ki volt vetve. Szíveskedjék a kérdező a körjegyzőhöz fordulni és megkérdezni, hogy kivetette-e ezen adót vagy nem és ahhoz képest tenni. Ugyanis a körjegyző illetékes azt megmondani, hogy az adóhivatalnak beterjesztette-e ezen tételt behajtás végett.

P.

Felelet. Hámtörés ellen orvosság című kérdésre.

1. Tekintve, hogy a hámtörés rendszeren a szerszám hibás alkatának következménye, avagy rossz ráhelyezésének, úgy elsősorban itt szüntendő meg a baj oka. A hámtörés gondos kezelést igényel, mert ha az elhanyagoltatik, úgy komplikáltabb sebek származhatnak belőle.

Szabályos kezelés a következő. A törés helye körül a szőr lenyirandó, sőt ajánlatos annak leborotválása, azután a törés helye mindig tisztán tartandó, fertőtlenítendő, ha netalán sarjadzások mutatkoznának (u. n. vadhus), úgy 3% lúpszóval kenendő a sebfelület, a mely a mellett hogy fertőtleníti, igen gyors gyógyulást eredményez. Ha a törés helyén nem képződnek komplikációk, úgy a további kezelés a seb tisztántartása mellett tannoformos kenőccsel, avagy zinkkenőccsel eszközölhető, ezekkel történt bekenés után a sebes felületre szublimát vagy karbolgázét teszünk, e fölé vattaréteget és akkor nyulbőrrel kibélelt szerszámot is rátehetünk az állatra és munkába foghatjuk, csak arra kell vigyázni, hogy dörzsölés vagy tulságos izzadás a

kötés alatt ne történhessék. Ilyen kezelés mellett hamarosan gyógyul.

Dr. K—c.

2. A hámtörést először is el kell kerülni. Akár németet, akár magyar hámoikat használunk, törődünk azzal, hogy a párnák jók legyenek. Ha nem jók, javíttassuk ki rendszeren. Azután ne mulasszuk el hetenkint vazelinnel bekenni a szerszámukat, hogy puhák és tartósak legyenek. Ha már meg van a hámtörés, akkor faggyukőporával hintsük be gyakran a sérült részeket és a szerszámnak a töréssel érintkező felületeit. Jót tesz a sebnek, ha tölgykéreg főzetével gyakran borogatjuk.

P.

Felelet. Kalászosok mivélése tárcsásboronákkal című kérdésre.

Alig hiszem, hogy a tárcsás borona képes lenne jól pótolni tavasszal a grubbereket. A tárcsás borona egyébként csak a laza homokföldeken válik be kifogástalanul. Kötött földeken még sehol sem láttam vele kívánatos munkát.

C.

Felelet. Őszi buza és rozs legeltetése című kérdésre.

A buza és rozs legeltetésére nézve az a mérvadó, hogy bujnak-e nagyon. Ha bujnak, akkor azért kell legeltetni, mert a kipállás veszedelmének vannak kitéve. Hogy a legeltetés sovány földeken nem hasznos, arra czyankálit vehet be kérdező. Legeltetni a fennt felhozott ok miatt mégis tanácsos. Ha mégis legeltette sovány földben levő vetéseit, ám akkor tavasszal ne feledkezzék meg arról, hogy a sovány föld csak sovány föld és ne sajnáljon 50 kg. chilisalétromot reá szórni és ezzel megadni a növénynek azt az erőt, a melyet a földtől hiába vár.

C.

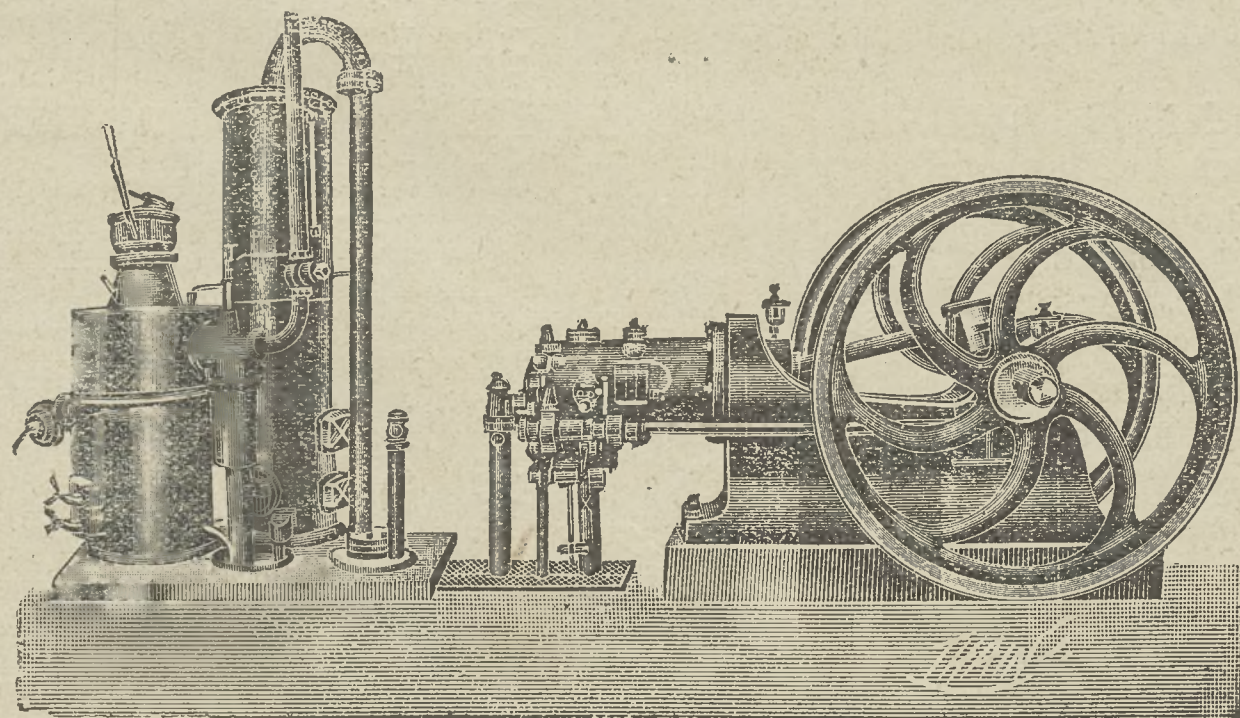
HIREK.

Időjárás Jásznagykunszolnok vármegyében. 11 napi télies fagyos, hideg időjárás hirtelen megváltozott. November 29—30-iki még 5 Celzius hideg után meleg napokban mit sem engedvén. Deczember 1-én a félnaponként teljesíthető őszi-tavaszi alá való szántást is be kellett szüntetni. A mily zord, zuzmarásos volt a november 29—30. és deczember 1-sőjének reggele, oly hirtelen változott deczember 1-ének napjára, esős déli széllel, amely a tenyérnyire megfagyott földet egészen kiengesztelvé úgy, hogy ma már reggeli + 3 Celzius délben 9 Celziussal, vígan lehet ismét szántani. A sulymérő 671-ről 649-re süllyedvén, délfelé eső kezdett esni. Kívánatos lenne legalább is 10—15 mili eső, de nem ártana 30 milis sem, hogy a fagy által felszivott buzavetések felszínét kellőleg megáztathatná. Jásznagykunszolnokmegye, 1909. XII/2. N.

Személyi hírek. A földmivelésügyi miniszter Győr és Moson vármegyékre terjedően Győr székhellyel új gazdasági felügyelőséget létesített s ennek vezetésére enesei Dorner Bélát nevezte ki.

Az OMGE közgyűlése. Az OMGE f. hó 19-én, vasárnap tartja meg az idei közgyűlését.

Az O. M. G. E. közgazdasági szakosztálya Zselénski Róbert gróf elnöklésével a Köztelek nagytermében ülést tartott. A somogy megyei Gazdasági Egyesület javaslattal járult a szakosztály elé az abraktakarmány külföldi exportjának megnehezítése tárgyában. A szakosztály Mende Jeromos fölszólalása után, csatlakozik a Somogy megyei Gazdasági Egyesület javaslatahoz és kéri fogja a kereskedelmi minisztert, hogy a hatáskörébe tartozó eszközöket használja föl a korpa külföldre szállításának megnehezi-

Az eredeti angol

„The National“ szivógázmotorok
 „The Robson“ nyersolajmotorok
 „The Mirrlees Diesel“ Dieselmotorok

magyarországi vezérképviselősege:

Szücs Ödön czégnél, Budapest, VI., Nagymező-utca 66.

Egyszerű kezelés! Megbízható, olcsó üzem! Szolid angol kivitel!
 Jutányos árak! Előnyös fizetési feltételek!

Kivánatra Angolországból közvetlenül a vevő címére szállítatom a gépet.
 BENZINMOTOROK. BENZINLOKOMOBILOK.

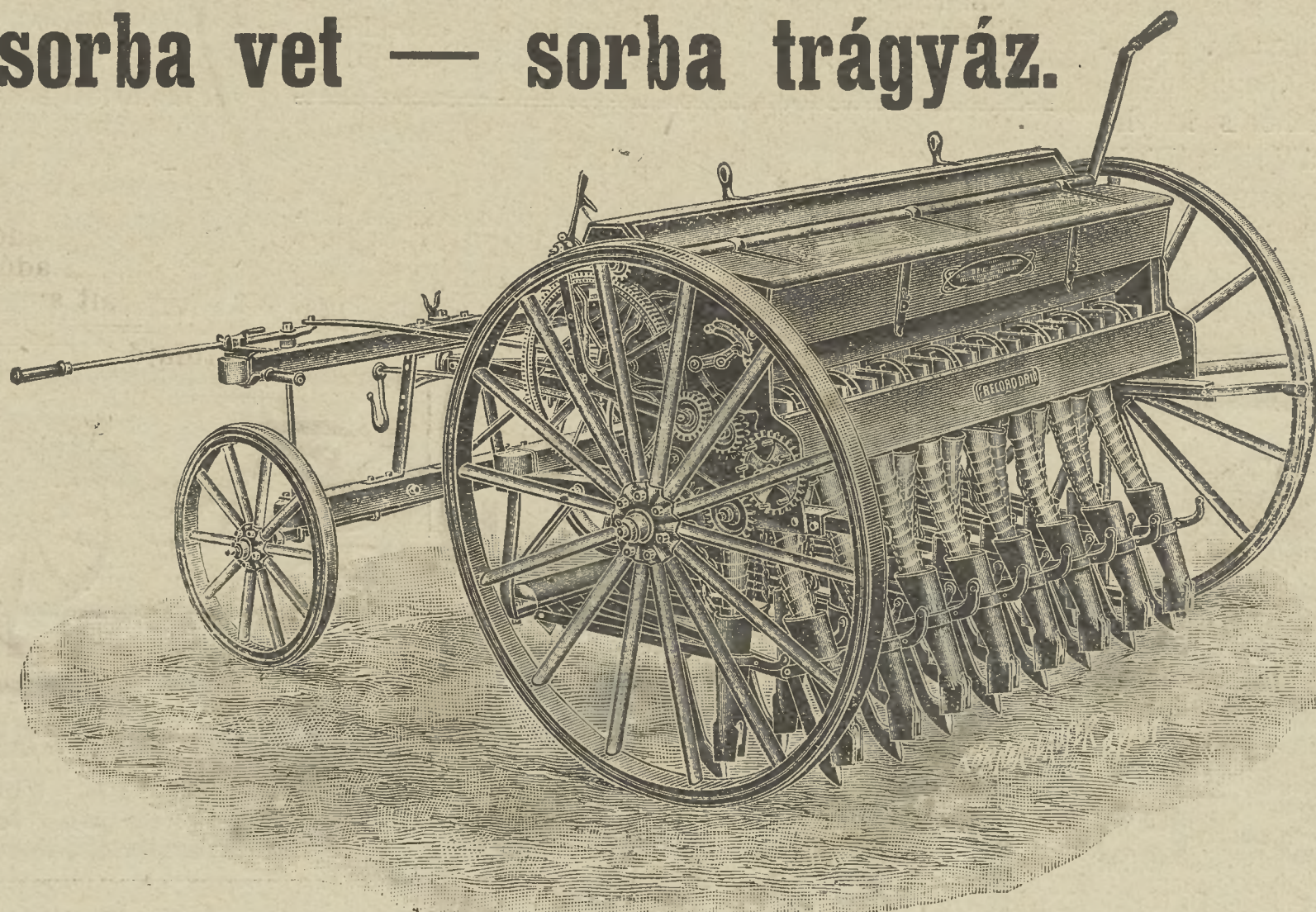
Magyar szabad. 41461 sz. Orosz szabad. 13184 sz. Német szabad. 171497 és 197235 sz. Osztrák szabad. 24190 és 36532 sz.

„REKORD II.“ szab. sorvetőgép

a losonezi mezőgazdasági gépgyár gyártmánya

sorba vet — sorba trágyáz.

A sorbatrágyázás
bámulatos termés-
többletet
eredményez.

A sorbatrágyázás
által kb. 50% mü-
trágya megtakarítás
érhető el.

Könnyű súlyú és sokoldalúan használható vetőgép. Minden látszólagosan hasonló külföldi gyártmányt felülmul. Uradalmaknak szívesen küldjük próbára gépeinket. Bővebb felvilágosítással és árjegyzékkel szívesen szolgál

A M. Kir. Államvasutak Gépgyárának Uvezérügynöksége BUDAPEST, V.,
Váci-körút 32.

Eladó takarmány.

Erdélyben, Dés-, Besztercze állomásokra szállítva, préseletlen állapotban

40 wağgon széna és 10 wağgon szalma
eladó. Bővebb felvilágosítást nyújt **Kuhn Menyhért, Sajószentandrás, u. p. Somkerék** (Szolnok-Doboka m.)

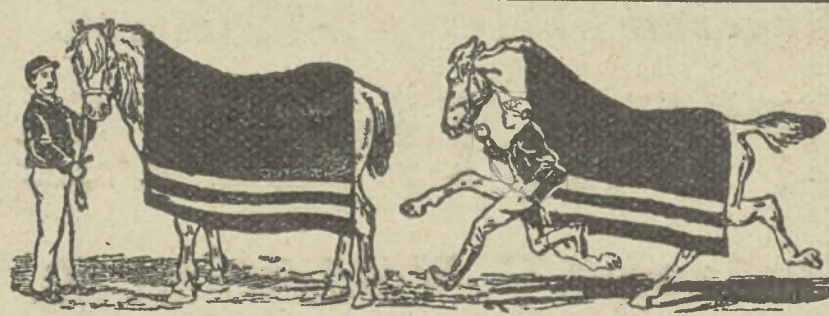
Egy elméletileg képzett és 30 évi gyakorlattal bíró gazda, ki nagyobb uradalmakat önállóan rendezett be, kezelt, felügyelt, jártas az összes gazdasági teendőkben, üzleti ügyek eredményes lebonyolításában, birtok becslési, parcellázási dolgokban, ajánlkozik nem kielégítően jövedelmező birtokok, uradalmak részére megfelelő üzemtervek kidolgozására, ezen üzemtervek végrehajtásának ellenőrzésére és felügyeletére, szükség esetén berendezésekhez megkívántató kölcsönök kieszközölésére; eszközül birtok vételi, eladási, bérleti ügyleteket, parcellázásokat, becsléseket s minden szakmájába vágó ügyek elintézését. Szakképzettségéről legjobb bizonyítványokkal és ajánlatokkal rendelkezik. Megkeresések czimzendők: **B. I. alatt Nagyvárad, Szacsuy-utca 43. szám.**

400—600 korona
holdankénti jövedelmet biztosító a bolgár rendszerű kertészettel. Feles termelésre, vagy holdankénti fix jövedelemre. Ha folyóvíz nincs, bővízü kut is megfelel. Esetleg kapcsolatban gazdaságnak kezelésével. Ajánlatok kéretnek a kiadóhivatalba „Bolgár kertészet 1156” jelige alatt.

Fiatalföldbirtokos
kitünő praxist nyerhet az intenzív gazdálkodásban, a birtokos saját eredményes vezetése alatt. Teljes ellátás és tanulmány-díj megegyezés szerint fizetendő. Czím a kiadóhivatalban 1155. szám alatt.

Eladó

ház Budafokon, Erzsébet-utca 25. 2 szoba, 2 konyha, mellékhelyiségek, vízvezeték, nagy udvar. Az átvételhez 2000 frt készpénz szükséges. Ajánlatok ezen lap kiadóhivatalához kéretnek 922. szám alatt.

Táviratczim: **Lópokróc előnyárajánlat!**
Pokrócztelep Somogysszill. **Legkisebb szükségletnél is gyári áron!**

Hogy sikerrel küzdhessünk a külföldi verseny ellen, közvetlen a fogyasztókkal óhajtunk összeköttetésbe lépni. — Árunk még kisebb vételeknél nem létezett alacsonyága és árunk elsőrendű kiváló jóságát az állandó vevőinknek nyerjük meg. **Hogy ezt elérhessük, bármely posta- vagy vasútállomásra már két darab próbamegrendelést is bérmentve szállítunk.**

1. sz. legjobb minőségű, 185 cm. hosszú, 160 cm. széles, ára 4 frt 50 kr.
2. sz. legjobb minőségű, 175 cm. hosszú, 140 cm. széles, ára 3 frt 50 kr.
3. sz. jó minőségű, 170 cm. hosszú, 135 cm. széles, ára 3.— frt

darabonként minden kívánt színárnyalatban.

Rendeléseket annak gondos eszközzése végett az őszi szükségletre már most kérjük — ha utóbbi szállításra is — eszközölni.

Ilyen minőségben és méretben ezen árért egyetlen bel- vagy külföldi cég sem szállíthat.

Kiváló tisztelettel

„Sohr” Magyar Lópokróc Széthűlési Telepe, Somogysszill.

„DERBY” melasse erőtakarmany.

Felülmul és pótol minden más takarmányt. — Tartalmaz: melassét, buzakorpát, szárított répaszeleteket. — Lovak és hizók részére nagyon ajánlható erőtakarmany.

„MILKA” melasse erőtakarmany.

Tartalmaz: melassét, szárított sörtörkölyt és buzakorpát. A legjobb tejelő takarmány tehének részére.

GAZDÁK! Utasítsunk el minden melasseval kevert erőtakarmanyt, melynek hordozó anyagát az eladó titkolja. A „Derby” és „Milka” erőtakarmanyok összetételéért szavatol az

Erőtakarmanygyár részvény-társ.

Központi iroda: BUDAPEST, V., Nádor-utca 30. szám.

A Nagy Gábor-féle

DELAWARE szőlőfaj

az egyedüli, melynek termeléséhez semmiféle tudomány vagy gyakorlat nem kell, még az is elbánik vele, aki soha szőlőtvet nem kezelt. Minden szállítványhoz utasítás mellékeltek ingyen és ebből kinézheti mindenki, hogy miként ültesse el, kezelése pedig metszés, kapálás és felkötésből áll, más dolog nincs vele, mert ezt oltani, permetezni, kénporozni nem kell, nem árt ennek a filokszerá és bimbója, vesszője télen soha el nem fagy. Holdanként átlag 35 hektolitert terem s egy bimbójából 3—4 fűrt fejlődik. Valódi bőtermő legnemesebb faj ez, melyet azonban nem szabad összetévesztetni más ugyanily név alatt forgalomba hozott hitvány fajtával, ügyelni kell arra, hogy Nagy Gábor-féle fajt kapjunk, mert csak ez a valódi. A valódi Nagy Gábor-féle Delaware-szőlő olyan bort ad, mint az aszu, édes és erős, igen kellemes zamatu és kétszer annyiért kél el, mint más borok. Kóstolónak egy üveggel bárkinek küldök 1 koronáért.

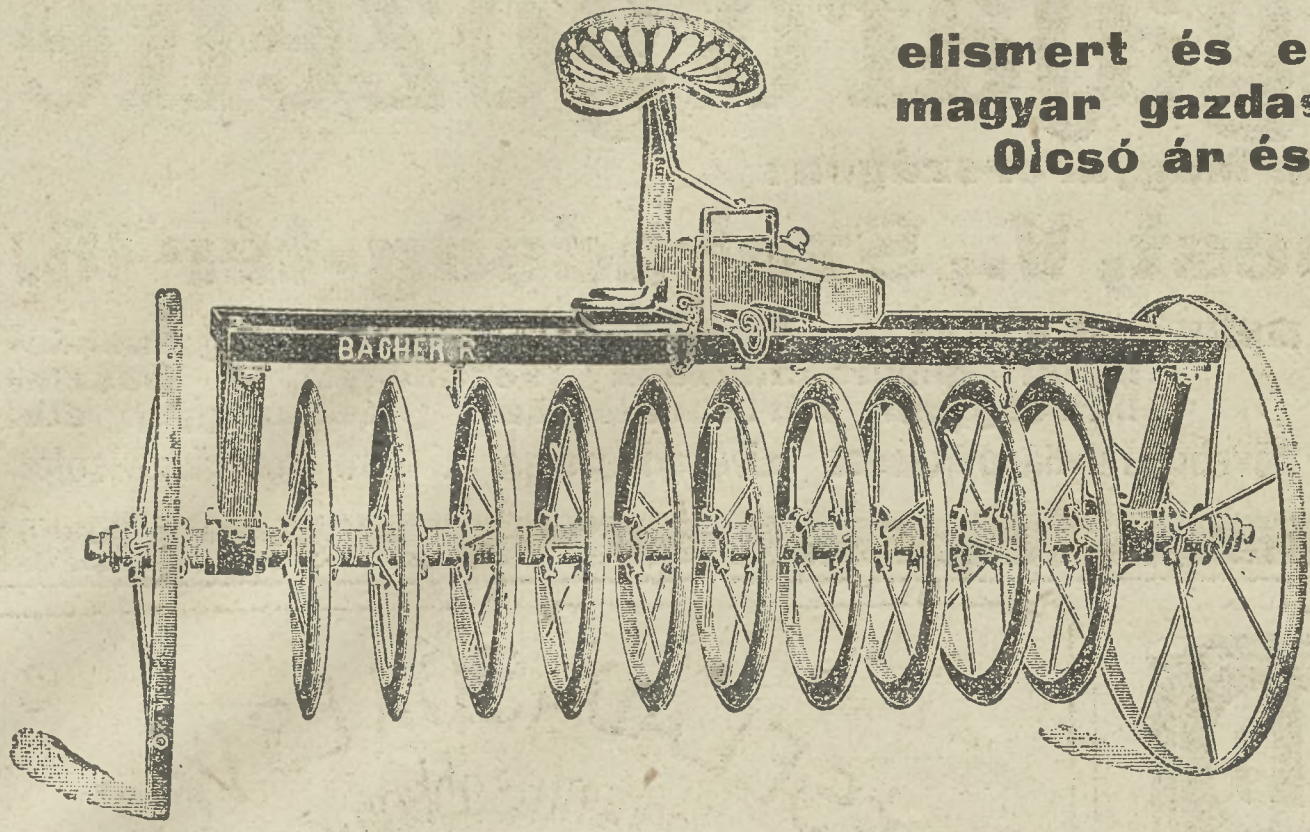
A DELAWARE-szőlő bővebb leírását, természetének királyi közjegyzővel hitelesített eredeti fényképfelvételeit színes kivitelben, továbbá a szöveg közé nyomott 40 szép képet tartalmazó képes árjegyzéket ingyen és bérmentve küldöm mindenkinek, aki velem czimét tudatja. Okvetlenül kérje még ma ezt a tanulságos tartamu árjegyzéket, mely a szőlőoltványokról, lugasültetésről is ad részletes, helyes utbagatásokat.

NAGY GÁBOR szőlőnagybirtokos, KOLY
posta-, távirda- és távbeszélő-á lomás. (B)

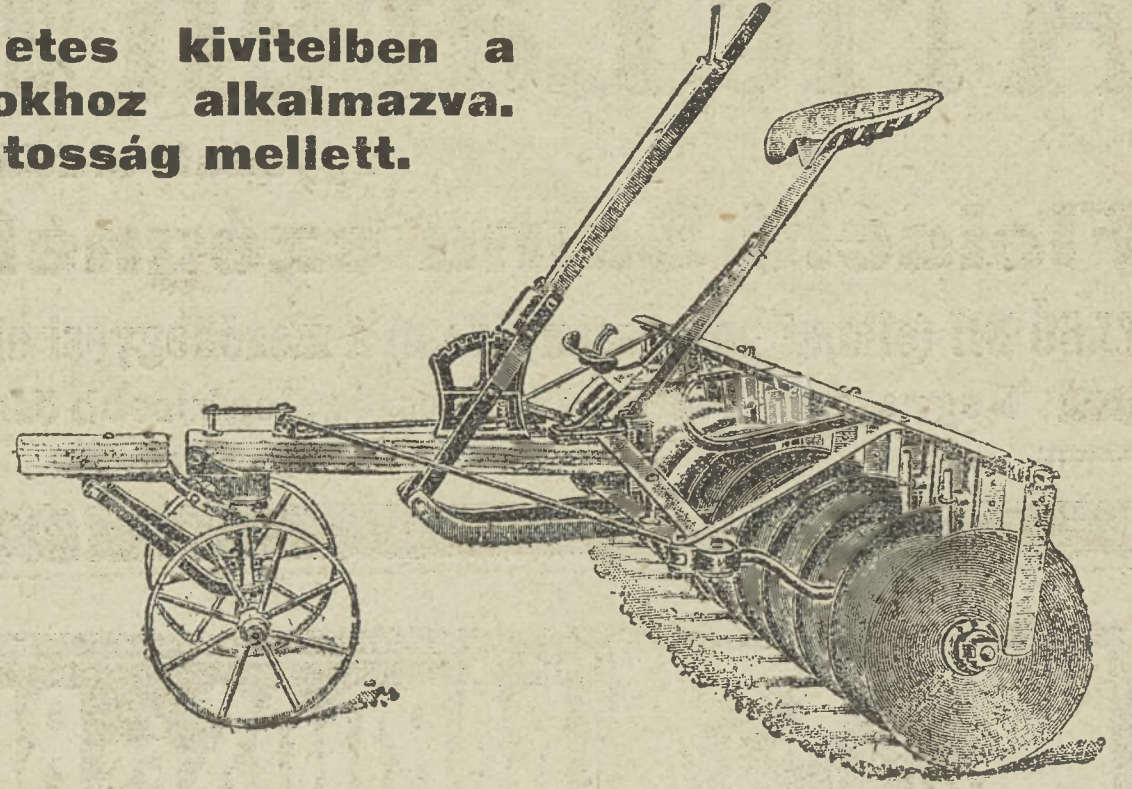
Levelezés magyar, román, horvát, szerb és német nyelven.

Campbell-rendszerű altalajtömörítők Tárcsásboronák

elismert és egyedül tökéletes kivitelben a magyar gazdasági viszonyokhoz alkalmazva. Olcsó ár és teljes szavatosság mellett.

Több ezer darab már működésben.

Nemkülönben takarmánykészítő-gépek, mint:

Szecs kavágók,

Répvágók,

Kukoriczszártépők,

Darálógépek

a legtökéletesebb és a legjobb kivitelben.

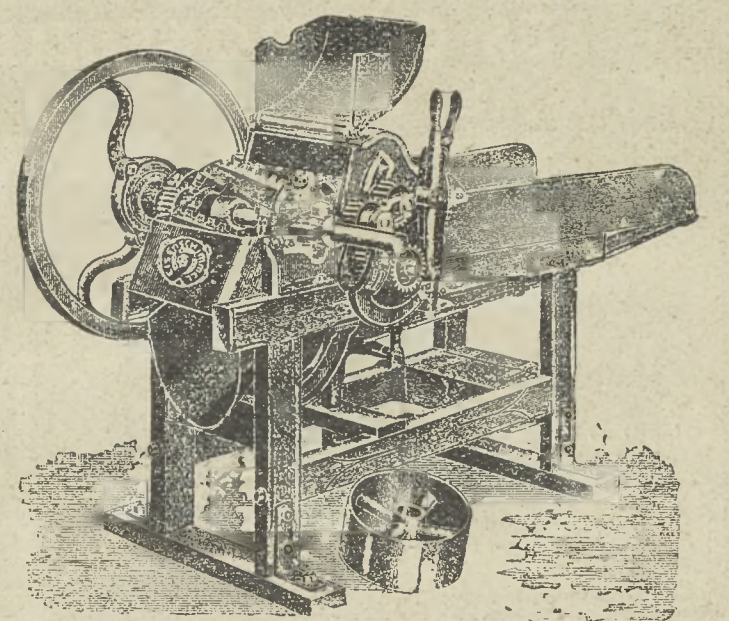
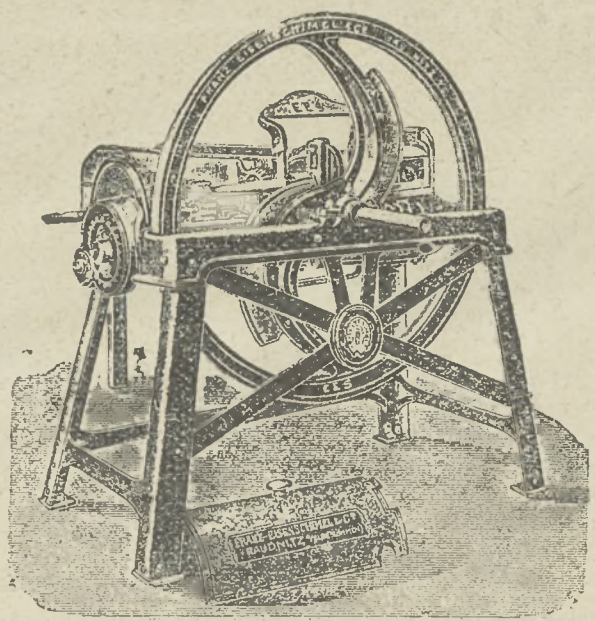
BÄCHER-MELICHÁR

Magyarországi vezérképviselő:

Szücs Zsigmond

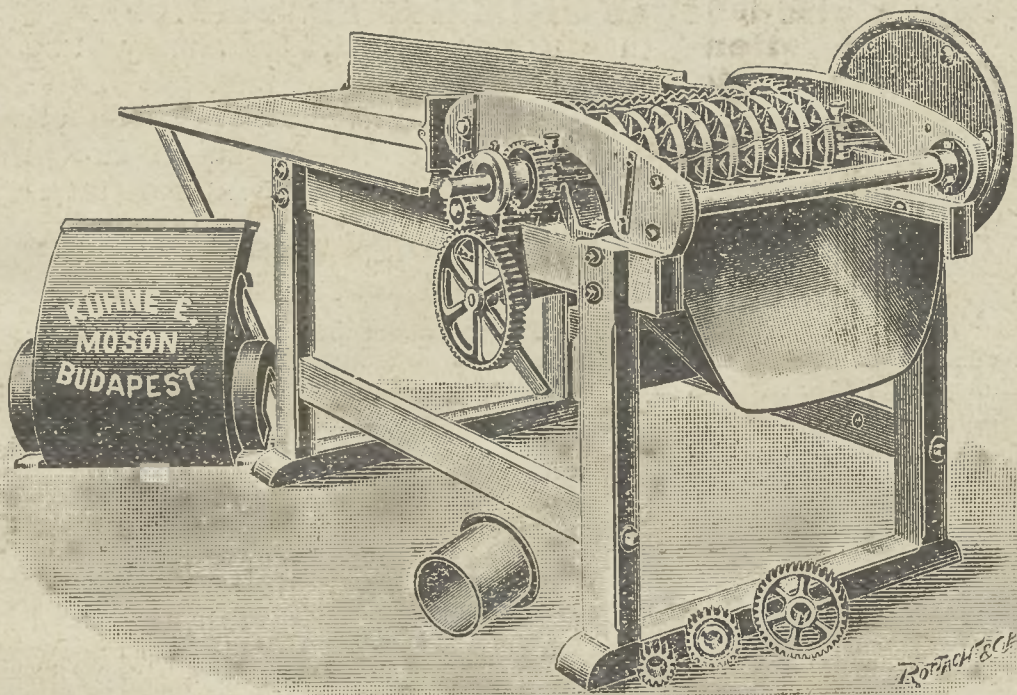
Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68.

Árjegyzékkel vagy árajánlattal készséggel szolgálunk.

Az országos állatkiállítás pavillonjain használatban volt új kazal-, gép-, szekér- és repcze-ponyvák 40% engedménnyel kaphatók. **NAGEL ADOLF** Budapest, V., Arany János-utca 10. sz. Zsák- és ponyva-kölcsönző intézet, manilla, kézi kévekötő és kötélgyártás. ————— Telefon 35—92. ————— Závircím: Nagela.

„KÜHNE“ mezőgazdasági gépgyár r.-t. MOSONBAN

elismert gondos kivitelben szállit:

szecs kavágógépeket,

répvágókat, darálókat,

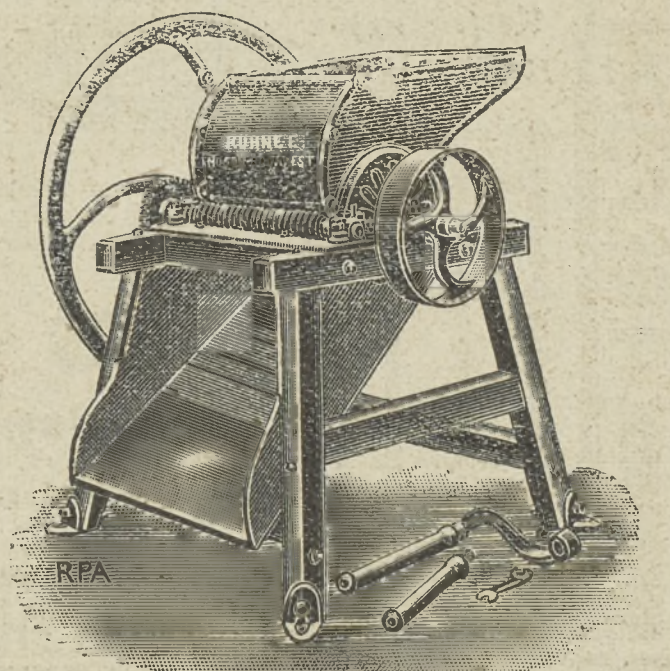
takarmányfüllesztőket,

Tornado kukoriczszártépőket, morzsolókat,

burgonyamosógépeket, teljes takarmánykamra-berendezéseket. * * * * *

* Főraktár: *
BUDAPEST, VI. ker.,
Váci-körút 57/a sz.

* Fiókraktár: *
DEBRECZEN és
TEMESVÁR. *

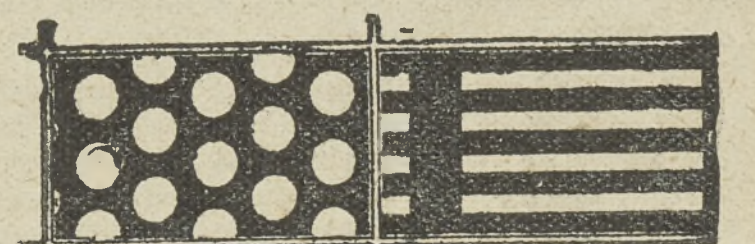

Stahel és Lenner

Trieur- és lemez-lyukasztó-gyár

BUDAPEST.

Ajánljuk TRIEURJEINKET és OSZTÁLYOZÓ GÉPEINKET gabona és hüvelyesek tisztítására és osztályozására

TÖREKROSTÁK és minden fajta LEMÉZROSTA gőz- és léplő gépek számára.

A Mc Laren-féle magajáró gőzeke

egyedüli eladási képviselte Magyarországon:

Fleischl Samu cégnél Budapest, V., Szabadság-tér 16.

ELSŐ DIJ (állami nagy aranyérem) a mezőhegyesi ekeversenyen!

Legnagyobb teljesítőképesség, legkisebb összköltséggel!
(Holdanként mintegy 7¹/₂ korona).

MUNKÁBAN LÁTHATÓ: Ő fensége Coburg herceg mende-
bilédi béruradalmában (Pestmegye), a pusztá-
hatrongyosi béruradalomban (Hevesmegye) stb.

Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál a fenti vezérképviselőt.

BÁRDOS ÉS BRÄCHFELD

MŰSZAKI ÉS VILLAMOSSÁGI VÁLLALAT.
BUDAPEST VI. GYÁR UTCA 5 SZ.
MOTOROSZTÁLY:

**BENZINMOTOROK, BENZINLOCOMOBILOK,
ÉS CÉPLŐKÉSZLETEK, SZIVOGÁZMOTOROK,
MAGAS NYOMÁSÚ NYERSOLAJMOTOROK.
MALOM BERENDEZÉSEK.**

ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

SERTÉSELDÁSOK ÉS VÉTELEK
legjobb és legpontosabban eszközöltetnek
úgy sovány mint hizott állapotban

Telefon 97-05. Telefon 97-05.

URL REZSŐ
Sertésbizományosnál Budapest VIII ker.
Népszínházutca 22 szám Polgári serfőzde bérpalota.

ASODRONYŰVEGES ISTÁLLÓABLAK

★ UJDONSÁGOK ★

EZEN, VALAMINT MINDENMŰ VASSZERKEZETI MUNKÁLATOKAT ELVÁLLAL ÉS ELKÉSZIT **FARKAS ÉS TÁRSA** VASSZERKEZETI GYÁRA

BUDAPEST VI. LEHEL UTCA 8. TELEFON 62-70.

Tervek és költségvetésekkel készséggel szolgálunk. Kérjen ingyen ár, egyezköt!

Bő gyakorlati tapasztalatok alapján készíti: Pálmaházakat, növényházakat, téli-kerteket, továbbá a Farkas-féle „REFORM” meleggyabla-kokat, melyek minden eddigit felülmúlnak. A növényházak és téli-kertek tervezésénél Bernolák Gábor ur, budapesti neves kereskedelmi kertész gyakorlati szak-tudásával közreműködik.

Farkas és Tsa
Budapest,
VI., Lehel-utca 8/g.

GAZDASÁGBANNEKÜLÖZHETETLENEK

Hajnal Testvérek

Első magyar teherkocsi Reform kerékgyár

BUDAPEST, VIII., DOBOZI-UTCA 47. TELEFON.

Langenberg Ede, bőröndös, Budapest

Váci-körút 38. szám.

Utazási bőröndök, női kézi táskák, dohány- és levél-tárczák. Saját gyártmány.

Védjük gyümölcsfáinkat nyulrágás ellen!

A közeledő téli évszak alkalmából ajánljuk gyümölcsfavédő burkolatainkat,

melyek horganyzott sodronyba sűrűn szövött, erős nádszálakból készülnek, könnyen fellehetőek, ismét levehetőek, évekig eltartanak és a nyulrágás ellen teljes védelmet biztosítanak. — Az ár nagyság szerint (0,33 m. széles, 1 m. vagy 1,20 magas) darabonként 10 és 12 fillér. A minőséget illetőleg hivatkozunk egyik régi vevőnknek alább közölt elismerő nyilatkozatára. Bővebb felvilágosítással kívánatra készséggel szolgálunk, megrendeléseket pontosan teljesítünk.

Első erdélyi nádszövőgyár
Mezőkapus.

Másolat. Első erdélyi nádszövőgyár Mezőkapus. A gyümölcsfavédőket megkaptam, úgy a nád mint a sodrony minőségével nagyon meg vagyok elégedve. Határozottan versenyen kívül áll a gyár, a többi hasznoló iparcikkét készítőikkel szemben.

Magyargorbó, 1909. okt. 3. Lészai.

100 pár díszlőszerszám.

Mell- és kumet, ezüst- és aranydíszítésűek, mindenféle munkaszerszámok, gazdasági pokróczok, lótakarók, régi és új esőköpenyegek, halinacsizmák, zöld munkaszubbonyok, mindenféle uniformisok, livrék, férfi-, női- és gyermek-nyergesek, régi és új fegyverek, kardok és puskák, tüzálló kasszák minden nagyságban, kézi vaskazetták, másoló prések, gyéplőszárak, Candage-ok és mindenféle hasonló szerszámok olcsóbban mint bárhol kaphatók.

Wien, IX., Trödlerhalle 105. — Telefon 20.745. — A küldemény utánvétellel eszközöltetik. Nem alkalmas tárgy kicseréltetik.

Az idei Temesvári Szent Miklós

országos vásár

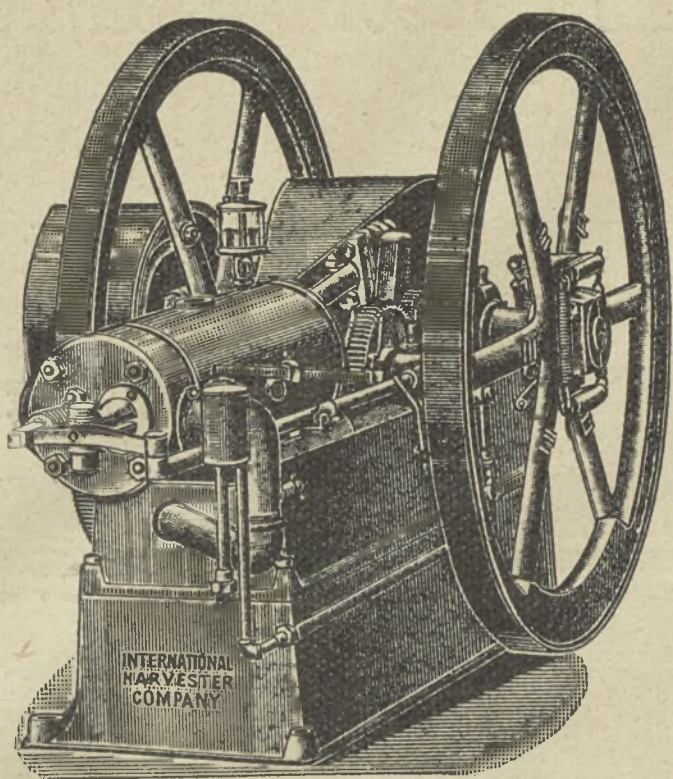
f. é. deczember hó 16-tól bezárólag deczember hó 20-áig fog megtartani. Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra deczember hó 16-tól, csütörtökön reggeli 5 órá-tól kezdve meg van engedve. Temesvárott, 1909. november 12.

A városi főkapitányságtól:
Beé Ferencz, főkapitány.

KOBLINGER GYULA
FOTÓGRAPHIAI MŰINTÉZET.
BUDAPEST, VII. CSÉNGERI-UTCA 22.

Készít CLICHÉKET MŰVEK, FOLYÓIRATOK, ARJEGYZÉSEK ÉS MINDENFÉLE KÉPEK TERVEN

I. H. C. benzínmotor.

Mc CORMICK

Harvesting Machine Comp., Chicago, U. S. A.

Igazgatóság és főraktár:

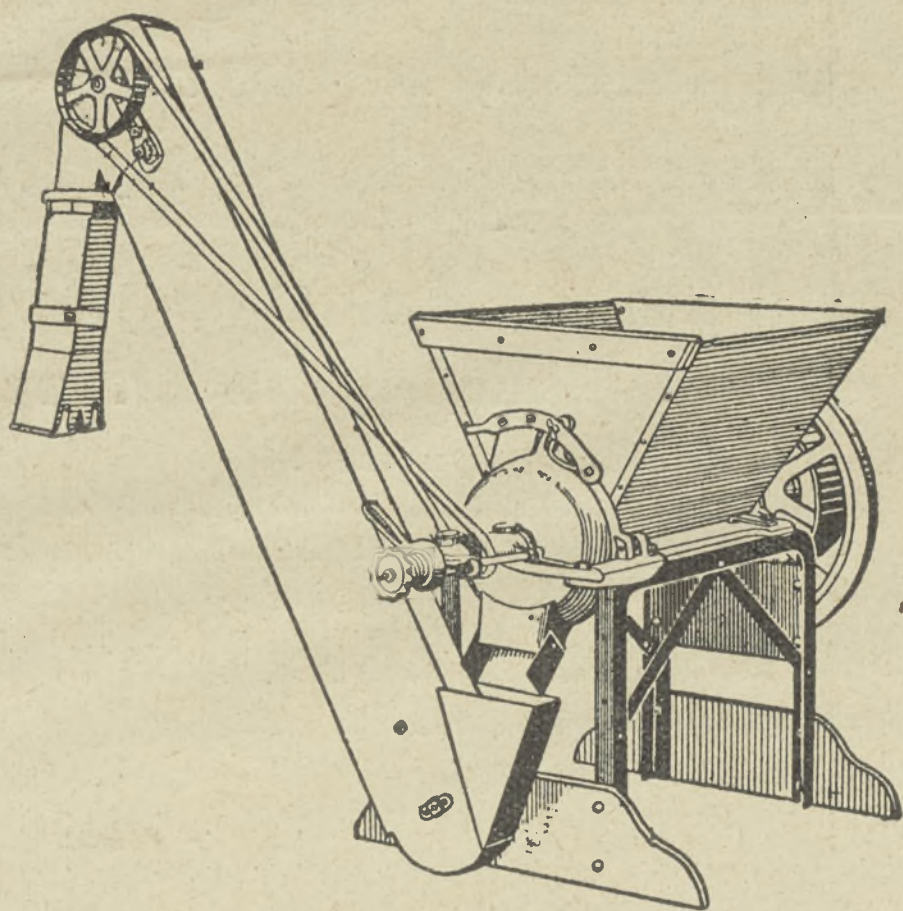
Budapest, V., Alkotmány-utca 12. sz.

I. H. C. BENZINMOTOROK

1—25 tényleges lóerővel stabil felállításra és lokomobil alakban mint takarmánykészítő, vízszivattyúzó és cséplőmotorok rohamosan terjednek, mert üzemük a legegyszerűbb, legbiztosabb és legolcsóbb.

Gazdasági célokra csakis az eredeti amerikai I. H. C. benzínmotor felel meg, mert kezelését az egyszerű béres is elsajátítja.

Teljes modern takarmánykamra-berendezést a legjutányosabb árban szállítunk és azok tervezését műszaki közlegeinkkel díjmentesen végezzük.

„International“ egytetemes csövestengeri-daráló gép.

Mc Cormick TÁRCSÁSBORONÁK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legelterjedtebbek. A tavaszi szántásokra a legujabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő Mc Cormick

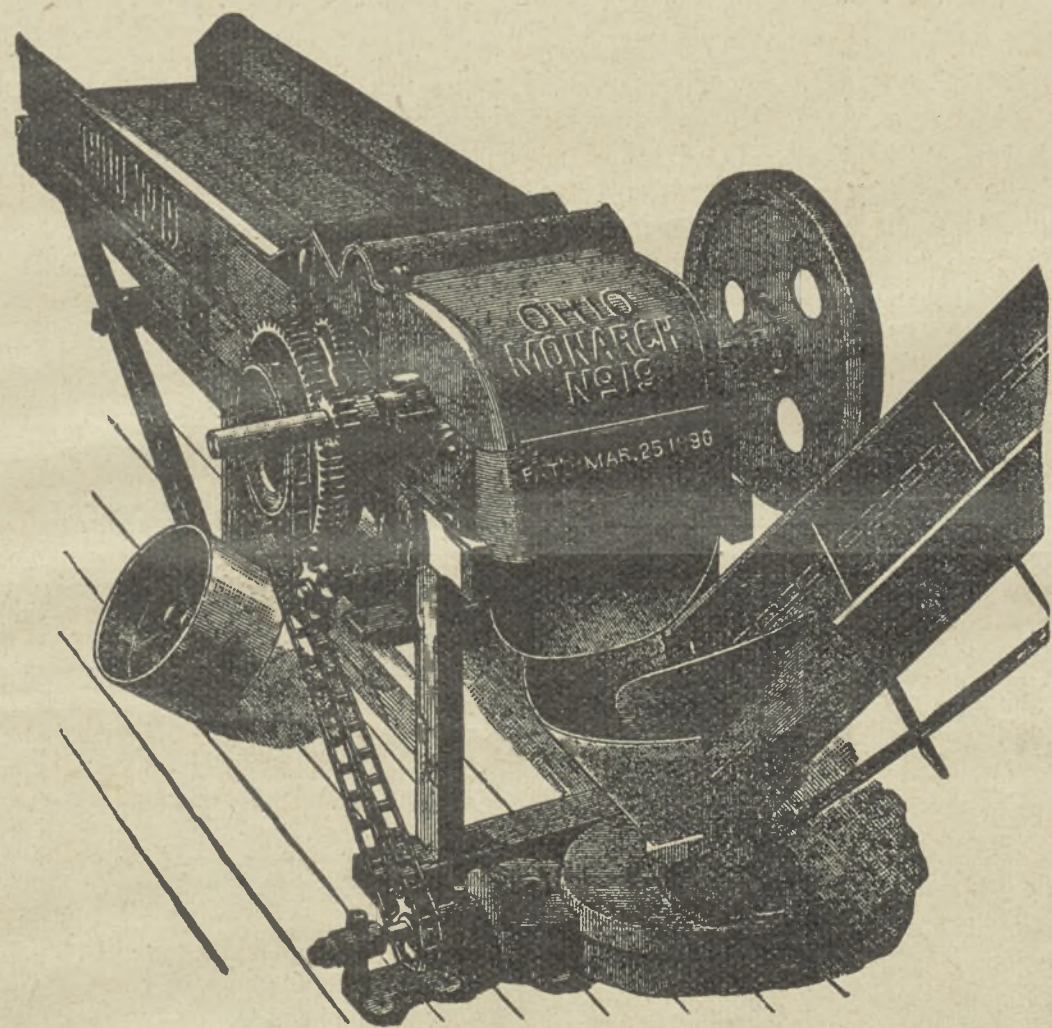
tárcsás boronát

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükségletet idejében szállítani.

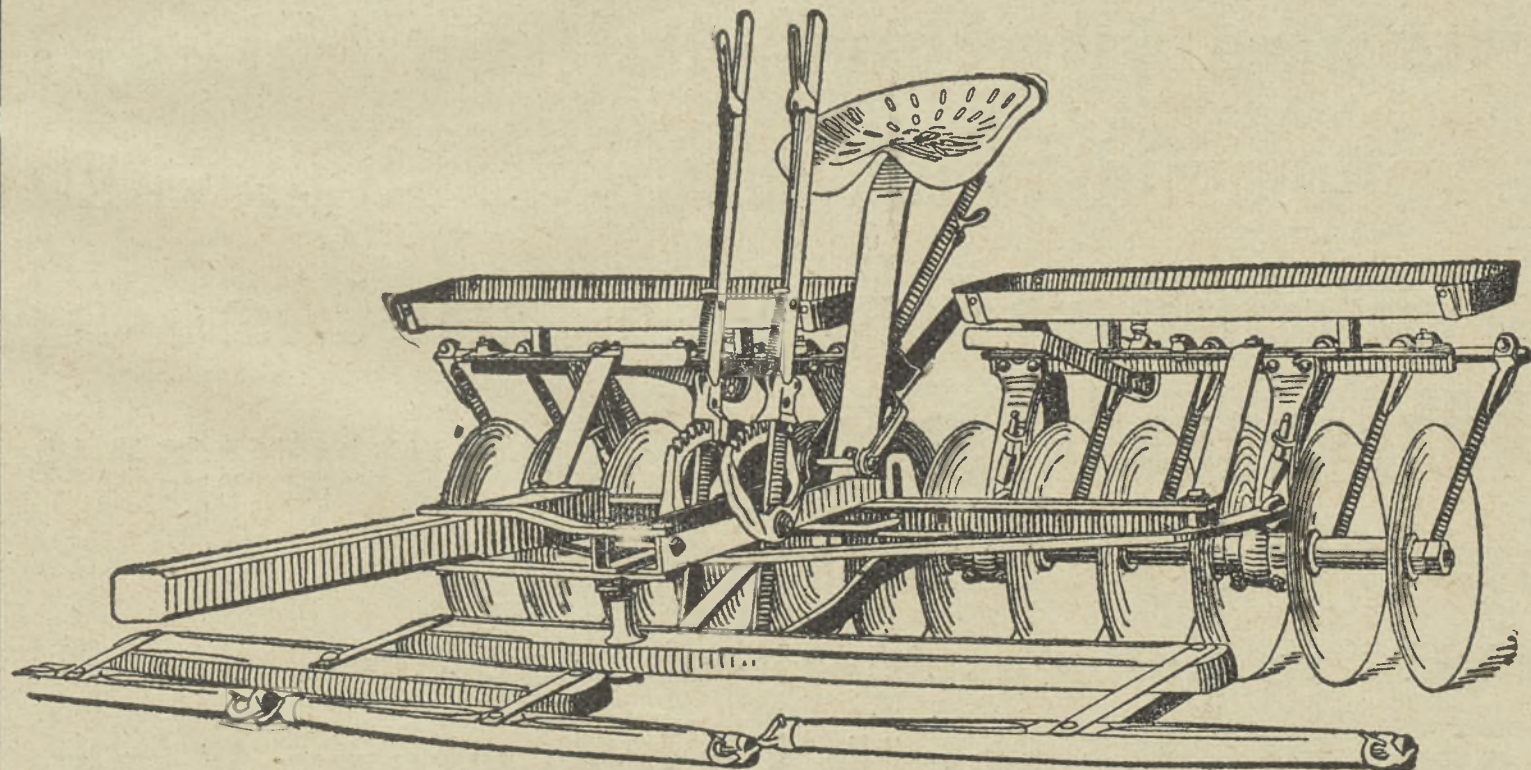
„OHIO“ = eredeti amerikai = takarmánykészítő gépeinket

államilag szubvencionált községek mint a legjobbnak bizonyult gépet óriási mennyiségben vásárolják.

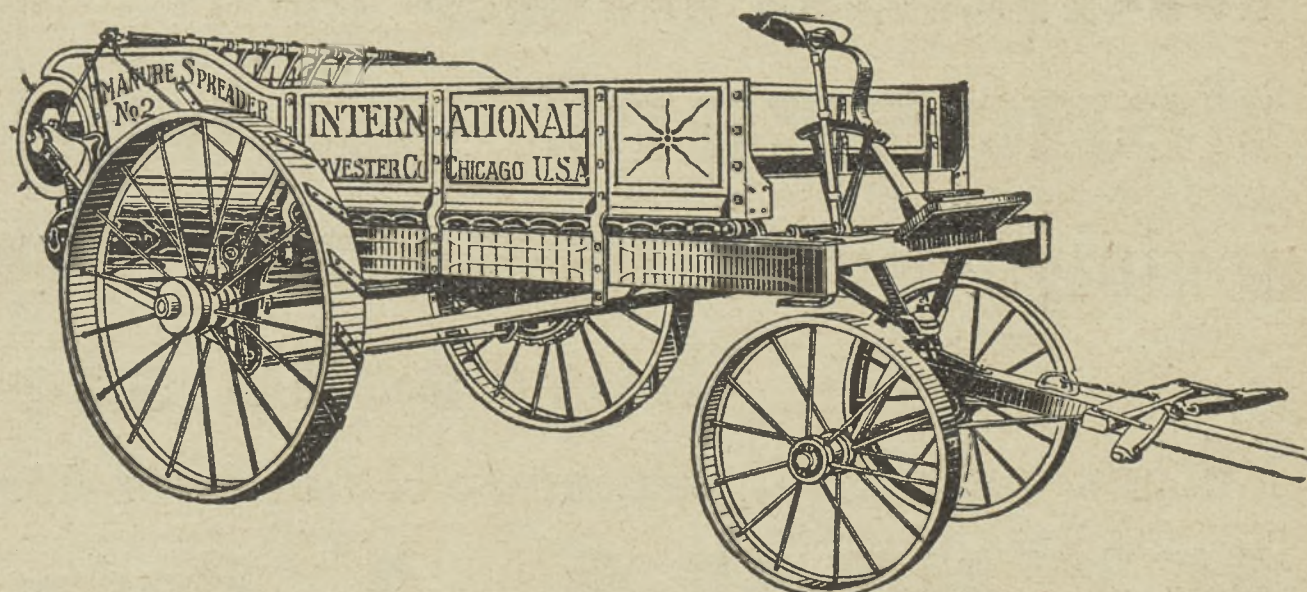
Képes árjegyzéket kívánatra díjmentesen küldünk.

„Ohio“ tengersizártépő gép.

Mc Cormick tárcsásborona.

„International“ istállótrágyaszóró kocsi.

ALAPITTATOTT 1850-ben.

TELEFON 42-50.

EREDETI

FOWLER-FÉLE GŐZEKÉK

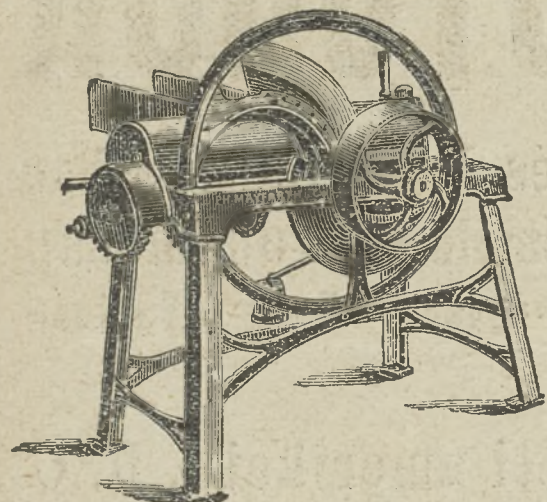
— PÁRATLANOK —

munkateljesítményben, tartósságban és az üzemen való takarékoságban

JOHN FOWLER & Co

■ BUDAPEST-KELENFÖLD ■

vasutállomással szemben.

Takarmánykészítő gépek,
szecskavágók, répavágók,
daráló gépek,
takarmányfüllesztők,
trágyalé-szivattyúk,

gyártanak és szállítanak legújabb
: : és bevált szerkezet szerint : :

Mayfarth Ph. és Tsa mezőgazdasági gépgyárak,
vasöntődéék és gőzhámorok

Bécs II., Taborstrasse 71.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Képviselők és viszontelárúsítók kerestetnek.

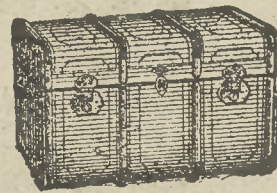
HOMOK — ARANY

A LEGJOBB ÉS LEGOLCSÓBB ÉPÍTŐANYAG

a homokból, cementtel vagy mészszel készült falazótégla, tetőcserép, fal és padlólapok, csövek stb., Dr. Gaspary rendszere szerint előállítva, Dr. Gaspary kézi vagy erőhajtásra berendezett gépein vagy formáin, a legkülönbözőbb árakban. — A 84. számú ismertetési broszúra ingyen. — Levelezés és nyomtatványok magyar nyelven.

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. GASPARY & Co.
MARKRANSTÄDT, Leipzig mellett (Németország).

BŐRÖNDÖK

elsőrendű gyártmányok,
utazási és sport-
cikkék, raketek stb.

csekély havi törlesztésre kaphatók

NOWOTNY J. cégnél

Budapest, VI., Nagymező-utca 21. sz.

Kérjen sportárjegyzéket!

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900. Biztosítéki alap: Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával 1,980.100— K
Tartalékok 1,255.767-35 „

Összesen: 3,235.867-35 K

1901. évi fölösleg	90.349— K	1905. évi fölösleg	61.730-60 „
1902. „ „	59.782-26 „	1906. „ „	39.243-65 „
1903. „ „	109.331-73 „	1907. „ „	41.877-32 „
1904. „ „	72.483-23 „	1908. „ „	81.088-76 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyintén az ember életére különféle módok szerint. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfölsölegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzletfölslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adják fel biztosításukat 5 százalékos engedményben résztettek. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

Az igazgatóság.

Bérletek intenzív üzemmél, 1000—3000 holdig terjedő nagyságban **kerestetnek.**

Eladó: Magyarország legtermékenyebb vidékén egy 5000 m. holdon felüli birtok, kitűnő, elsőrendű talaj, jó vadászat, 2 szép kastélyal.

Több kisebb-nagyobb jövedelmező budapesti ház.

A Stefánia-uton fekvő, 3 urasági lakásból álló kétemeletes villa, szép kerttel.

Röjtöki Bauer Antal

Budapest, VIII., Baross-utca 4. szám.

Telefon 166-66.

KEMNA szabadalmazott

FORRÓGŐZEKÉI

SCHMIDT mérnökdoktor hírneves füstcső-tulhevitőjével **minden más** nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett **rendszer** úgy **teljesítőképeség,** mint **tartósság** tekintetében **messze felülmúlnak** és **lényegesen kevesebb szemet fogyasztanak.**

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel készséggel szolgál

KEMNA J. Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8. sz.
Sürgőnyczim: KEMNA, BUDAPEST. Telefon 91-21.